

دکتاب شمیره : ۵۷

د گناهونو د کفارو او نیکو اعمالو لارښود

لیکوال : عبدالرحمن الجامي
ژباړه ، ترتیب ، ریښه : د مدينې پير مدي

Ketabton.com

کال : ۱۴۴۷ هـ ق

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

- ۱.....دلیکوال سریزه.
- ۳.....دژباړونکي سریزه.
- ۵.....د گناهونو دکفارې په اړه :.....
- ۵.....(۱) توبه :.....
- ۷.....(۲) د علم په لټه کې بهرته تلل : .....
- ۱۰.....(۴) ذکر:.....
- ۱۰.....(۵) د نیکو کارونو کول او نورو ته د نیکی لارښوونه کول :.....
- ۱۱.....(۶) د الله تعالی دین ته د بلې فضیلت :.....
- ۱۱.....(۷) د نیکی امر کول اوله بدې څخه منع کول :.....
- ۱۲.....(۸) د قرآن کریم زده کول، تلاوت کول او حفظ کول یې :.....
- ۱۳.....(۹) په جومات کې د قرآن کریم زده کول :.....
- ۱۳.....(۱۰) سوله :.....
- ۱۴.....(۱۱) لاسونه ورکول :.....
- ۱۴.....(۱۲) د خدای لپاره مینه :.....
- ۱۵.....(۱۳) د خدای تعالی د رضا لپاره د وروڼو لیدنه :.....
- ۱۵.....(۱۴) د خلکو خدمت کول او د هغوی اړتیاوې پوره کول :.....
- ۱۶.....(۱۵) مومن ته خوشحالي ورکول :.....
- ۱۶.....(۱۶) پورونه :.....
- ۱۶.....(۱۷) د قرض په هکله د خلکو سره مرسته کول :.....
- ۱۷.....(۱۸) د خلکو لپاره پتول :.....
- ۱۷.....(۱۹) د مسلمان د عزت څخه دفاع کول :.....

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

- ۱۸.....- (۲۰) د صالحانو څخه دفاع کول :.....
- ۱۸.....- (۲۱) د خلکو ترمنځ روغه جوړه :.....
- ۱۸.....- (۲۲) د خپلوی اړیکې ساتل :.....
- ۱۹.....- (۲۳) ښه اخلاق :.....
- ۲۰.....- (۲۴) د لارې څخه ضرر رسونکي شيان لرې کول :.....
- ۲۰.....- (۲۵) د نباتاتو کرل :.....
- ۲۰.....- (۲۶) صداقت :.....
- ۲۱.....- (۲۷) نرمي :.....
- ۲۱.....- (۲۸) د غوسې کنټرول :.....
- ۲۲.....- (۲۹) د تقوا فضيلت :.....
- ۲۲.....- (۳۰) د الله تعالی په وړاندې عاجزي :.....
- ۲۲.....- (۳۱) صبر :.....
- ۲۳.....- (۳۲) په نړۍ کې زهد :.....
- ۲۳.....- (۳۳) د مور او پلار درناوی :.....
- ۲۴.....- (۳۴) د خاله (دمور خور) درناوی :.....
- ۲۴.....- (۳۵) د کونډو، يتيمانو او لوبوسره د مرستې هڅه کول :.....
- ۲۵.....- (۳۶) اودس :.....
- ۲۶.....- (۳۷) په ستونزو کې اودس :.....
- ۲۶.....- (۳۸) د اوداسه وروسته د شهادت کلیمه ويل :.....
- ۲۷.....- (۳۹) اذان.....
- ۲۷.....- (۴۰) د مؤذن څخه وروسته تکرار کوونکی :.....
- ۲۸.....- (۴۱) جوماتونه جوړول :.....
- ۲۸.....- (۴۲) د مسواک کارول :.....

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

- ۲۸ .....- (۴۳) د لمانځه لپاره تگ :.....
- ۲۹ .....- (۴۴) لمونځونه :.....
- ۳۰ .....- (۴۵) لمونځ په اول وخت کې اداء کول :.....
- ۳۰ .....- (۴۶) د جماعت لمونځ :.....
- ۳۱ .....- (۴۷) په لمانځه کې په لومړۍ صف کې دریدل :.....
- ۳۱ .....- (۴۸) "آمین" ویل :.....
- ۳۲ .....- (۴۹) ستاینه :.....
- ۳۲ .....- (۵۰) جمعه :.....
- ۳۲ .....- (۵۱) د جمعي د لمانځه لپاره وختي ورتگ :.....
- ۳۳ .....- (۵۲) د جمعي په ورځ د دعاگانو د قیلیدو ساعت :.....
- ۳۴ .....- (۵۳) نفلي لمونځونه :.....
- ۳۵ .....- (۵۴) د چاشت لمونځ :.....
- ۳۵ .....- (۵۵) د شپې لمونځ (قیام اللیل) :.....
- ۳۶ .....- (۵۶) د سهار له لمانځه وروسته د لمر تراختلو پورې د الله ذکر :.....
- ۳۶ .....- (۵۷) د عصر له لمانځه وروسته د لمر تر لوېدو پورې د الله ذکر :.....
- ۳۶ .....- (۵۸) سجده -.....
- ۳۷ .....- (۵۹) ذکر او تسبیح :.....
- ۳۸ .....- (۶۰) د مجلس څخه د وتلو په وخت کې د الله تعالی یادونه :.....
- ۳۸ .....- (۶۱) بڅښنه (استغفار) غوښتل :.....
- ۳۹ .....- (۶۲) داقول چې (لا حول ولا قوة إلا بالله) :.....
- ۳۹ .....- (۶۳) په پیغمبر صلی الله علیه وسلم باندې درود ویل :.....
- ۳۹ .....- (۶۴) روژه :.....
- ۴۰ .....- (۶۵) د هرې میاشتي درې ورځې روژه نیول :.....

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

- ٤٠ ..... (٦٦) درمضان روژه:
- ٤٠ ..... (٦٧) د شوال شپږ ورځې روژې نیول:
- ٤٠ ..... (٦٨) په ژمي کې روژه نیول:
- ٤٠ ..... (٦٩) د عرفې او عاشورا د ورځې روژه نیول:
- ٤١ ..... (٧٠) په شعبان کې روژه نیول:
- ٤١ ..... (٧١) په محرم کې روژه نیول:
- ٤١ ..... (٧٢) روژه دارته افطار وړکول:
- ٤١ ..... (٧٣) پېشمېنی (پېشلمی):
- ٤٢ ..... (٧٤) د روژې میاشت کې د شپې نفل کول:
- ٤٢ ..... (٧٥) د قدر په شپه لمونځ کول:
- ٤٢ ..... (٧٦) زکات:
- ٤٣ ..... (٧٧) زکات الفطر (د فطر صدقه):
- ٤٣ ..... (٧٨) صدقه:
- ٤٣ ..... (٧٩) یوه نیکه خبره:
- ٤٣ ..... (٨٠) خلکو ته شرمه ورسوه:
- ٤٣ ..... (١٨) حج:
- ٤٥ ..... (٨٢) د ذی الحجې د لومړیو لسو ورځو اعمال:
- ٤٥ ..... (٨٣) عمره:
- ٤٥ ..... (٨٤) د حجر اسود اورکن یمانې لمس کول:
- ٤٦ ..... (٨٥) د الله په لاره کې جهاد اورباط:
- ٤٦ ..... (٨٦) د الله تعالی په لاره کې صدقه وړکول:
- ٤٧ ..... (٨٧) په سوداګرۍ کې صداقت او امانتداری:
- ٤٧ ..... (٨٨) د ناروغ پوښتنه کول:

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

- ۸۹) د جنازې لمونځ او د جنازې وروسته دمړي دفن کول: ۴۷
- ۹۰) د مړي مینځل او کفن ورکول: ۴۸
- ۹۱) د مصیبت لپاره د اجر غوښتل: ۴۸
- ۹۲) د مړي له خوا صدقه ورکول او د څښلو لپاره د اوبو برابرولو فضیلت: ۴۸
- ۹۳) په غیاب کې مسلمان ورورته دعا کول: ۴۹
- پایله..... ۵۰
- د حواشيو جدول..... ۵۲
- د منابعو او مصادرو فهرست..... ۵۳

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

دلیکوال سریزه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله ناصر الدين بمنهج أهل السنة والجماعة، والصلاة والسلام على خير خلق الله سيدنا محمد صلى الله عليه وسلم، وعلى آله وأصحابه، وسلم تسليماً كثيراً.

أما بعد:

-حافظ ابن رجب رحمه الله د خپل کتاب "د دوزخ له اور څخه وېره" په سریزه کې د لیکلو دلیل تشریح کوي: "تر څو، ان شاء الله، دا روحونه له گمراهی او فساد څخه وساتي، او دوی وهڅوي چې د خپلې بریا او لارښوونې په لور گړندي شي. روحونه، په ځانگړې توگه په دې وختونو کې، د سستی او ځنډ له امله مغلوب شوي دي، او په خپلو غوښتنو او خواهشاتو کې ښکېل شوي دي،

- انسان د الله جل جلاله له لوري د غوره شيانو لپاره لیوالتیا لري. دا غوښتنې یې له زړه څخه هیڅکله نه وزي، پرته له دې چې د دوو شيانو له لارې وي:

-یا د ویرې یوه گډوډوونکې او سوځوونکې تجربه.

-یا د خوښۍ یوه خوږه او زړه راښکونکې هیله.

-له همدې لید څخه، د خوښۍ او ارمانونو د اغېزو پر اساس، موږ دا لارښود ستاسو لپاره برابری کړی دی.

-زما گرانه مسلمانان وروږه، دا په زړه پورې لارښود، چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د مستندو احادیثو انتخاب پکې شامل دی، د اجر، نیکو اعمالو او د هغو فضیلتونو دروازې په گوته کوي. چې د جهنم څخه د نجات او خلاصون لارده، دا به ستاسو سره مرسته وکړي چې له خپل غفلت څخه راوینښئ، د سستی دورې لرې کړئ، او د رحمن د رضایت، د هغه د مینې ترلاسه کولو او د هغه د جنت گټلو په لور خپل کامونه گړندي کړئ. پدې احادیثو کې د گناهونو لپاره کفار هم شامله ده، چې په دې سره الله جل جلاله گناهونه له منځه وړي. دا ښيي چې خدای پاک ډیرمهربان دی، او د خپلو غافلو بندگانو گناهونو بڅښل خوښوي. هغه د دوی لپاره

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

د خپل رحمت او بخښنې دروازې پر انيزي، او د دوی لپاره د توبې زراسانه لارې پيدا کوي، ، ترڅو دوی بيرته راشي. او الله جل جلاله ته رجوع وکړي .

نو، زما مسلمان وروره، الله جل جلاله د درته لارښوونه وکړي. هڅه وکړه چې ښه کارونه زده او عملي يې کړي، ترڅو د هغو کسانو له ډلې شي چې الله جل جلاله به يې په هغه ورځ د خپل عرش ترسيوري لاندې ځای ورکړي، کله چې د هغه پرته بل هيڅ سيوري نه وي. هلته به د رسول الله صلی الله عليه وسلم او د هغه د ملگرو سره وي. مخکې له دې چې مور تاسو ته د نيکۍ دروازې پر انيزو، دې لارښوونې ته پام وکړئ.

-مور تاسو ته خبر درکوو چې دا حديثونه له صحيح البخاري، صحيح مسلم، د صحيح ابن ماجه، الترمذي، النسائي، ابوداود، الترغيب والترهيب، او صحيح الجامع الصغير څخه راټول شوي دي، چې د شيخ الباني لخوا تاييد شوي دي. مور د خپل ورور عبدالوهاب عثمان لخوا تاليف شوي کتاب "العمل الصالح" او همدارنگه د ضياء المقدسي لخوا د "فضائل العمل" کتاب څخه هم استفاده کړي، چې د غسان هرماس لخوا تاييد شوی دی، الله تعالی دې دوی ته ښه اجر ورکړي. زموږ موخه دا نه وه چې احاديث حواله يا يې تصديق کړو، بلکې تاسو ته خبر درکوو چې حديثونه مستند دي، ان شاء الله. زه له ، سخاوتمند ، الله جل جلاله چې د لوی عرش رب دی غواړم چې تاسو او هر هغه چا ته بخښنه وکړي چې د دې کار په تکميل کې يې مرسته کړي. زموږ وروستی دعا دا ده: ټولې ستاينې د الله لپاره دي چې د ټولو جهانونو پالونکی دی.

ليکوال: عبدالرحمن الجامی

د روژې لومړۍ ورځ، ۱۴۱۱ هجري

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

دژباړونکي سرريزه

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على من لا نبي بعده، وعلى آله وأصحابه ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

الله تعالى فرمايي:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ يعني څوک بني خبرې کوي تر هغه چا چې د الله لورته بلنه ورکوي، نېک عمل کوي، او وايي: زه له مسلمانانو څخه يم.»

-همدارنگه پيغمبر صلی الله عليه وسلم فرمايي دي: **إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى**.....»

-يعني: عملونه يوازې د نيت په اساس دي، او هر چا ته هماغه شته چې هغه يې نيت کړی وي.»
-اسلام د انسان د ژوند لپاره يوبشپړ، متوازن او جامع نظام وړاندې کوي، چې په کې د روحاني، اخلاقي، ټولنيز، علمي او اقتصادي اړخونو همغږي موجوده ده. دا نظام د انسان د گناهونو د بښنې او د روح د پاکوالي لپاره بېلابېل اسباب وړاندې کوي، څو انسان وکولای شي د خپلې خطا له کبله د الله تعالى د رحمت لورته بېرته راستون شي.

-په اسلامي تعليماتو کې دا اصل څرگند شوی چې انسان که څه هم خطا کوي، خود توپې، نېکو اعمالو، د الله تعالى د ياد (ذکر)، لمونځ، صدقې او د ټولنيز خدمت له لارې کولای شي خپل روح پاک او ژوند اصلاح کړي. د گناهونو کفارو يوازې په عبادتي اعمالو پورې محدوده نه ده؛ بلکې علم زده کول، اخلاق، د خلکو خدمت، د صدقې ورکول، روژه، حج، او ټولنيز اصلاحاتي اعمال هم د گناهونو د پاکوالي وسايل گڼل کېږي.

-په دې کتاب کې د گناهونو د کفارې اسباب په تفصيل سره بيان شوي دي. موضوعات له توپې څخه پيل کېږي، بيا د علم په لټه، د ذکر او زده کړې حلقې، دعا، لمونځ، صدقه، اخلاق، ټولنيز خدمت، د مسلمانانو عزت ساتل، او حتی تر مرگ وروسته د اعمالو تر اهميت پورې غځېدلي دي.

-د يادونې وړه چې دا ليکنه په ۱۶۵ حديثونو او ۹۳ بابونو مشتمله ده، چې هر حديث او باب د انسان د ژوند د اصلاح، د گناهونو د کفارې، او د ايمان د لوړتيا لپاره ځانگړې لارښوونې لري. دا

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

بنيي چې اسلام د انسان د ژوند هر اړخ د اصلاح لپاره جامع، مفصل او عملي لارښوونه وړاندې کوي.

-د دې آيت او حديث مدغم مفهوم دا دی چې دگناهونو دکفارې لپاره نيت، عمل، او د الله تعالى د رضا لپاره راستنېدل څومره مهم دي؛ انسان که صادق نيت ولري او نېک اعمال ترسره کړي، نو دگناهونو دکوالي او د روح د لوړوالي فرصت ترلاسه کوي.

-اللهم إني أسألك أن تجعل هذا العمل خالصاً لوجهك الكريم، وابتغاءً لمرضاتك وحدك، لا رياء فيه ولا سمعة، ولا حظ فيه لنفسي ولا لغيرك، اللهم طهر نيتي، وأصلح عملي، وتقبله مني قبولاً حسناً كما تقبلت من عبادك الصالحين.

-اللهم اجعل هذا العمل سبباً لرضاك، ووسيلةً إلى رحمتك، وباباً من أبواب مغفرتك، وارزقني فيه الإخلاص في القول والعمل، والصدق في النية والقصد.

-اللهم لا تحرمني أجره، ولا تردني خائباً فيه، واجعل عاقبته خيراً لي في الدنيا والآخرة، إنك أنت السميع العليم، التواب الرحيم.

آمين يا رب العالمين.

په درنښت

محمد بشير مدني

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو لارښود

د گناهونو دکفارې په اړه :

(۱) توبه : ۲

قال الله تعالى: ﴿وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعاً أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾^۳

۲ - «توبه»

۱ (توبه څه ته وايي؟)

توبه په اسلام کې هغه عمل ته وايي چې انسان پکې له گناه، خطا او نافرمانۍ څخه پښیماني وکړي، الله ته رجوع وکړي او بیا د گناه پرېښودو عزم وکړي.

په ساده ډول :

توبه یعنې له بد کاره زړه پاکول او الله ته بیرته راستنېدل.

۲ (د توبې مفهوم په قرآن کې :

قرآن کریم توبه ډېر ارزښتمن عبادت گڼي. الله تعالی فرمایي:

﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ﴾

یعنې: الله د هغو خلکو سره مینه لري چې ډېر توبه کوونکي وي. (سوره البقره: ۲۲۲)

۳ (د توبې شرطونه :

علماوو د توبې لپاره درې مهم شرطونه یاد کړي دي:

۱. گناه پرېښودل
- انسان باید سمدستي هغه گناه پرېږدي .
۲. پښیماني (ندامت)
- په زړه کې باید په تېرو بدو کارونو افسوس وکړي.
۳. د بیا نه کولو عزم
- باید کلک نیت وکړي چې بیا به هغه گناه نه کوي.

- که د انسان حق وي (لکه د چا مال یا حق)، نو څلورم شرط هم شته:

- د خلکو حق بیرته ورکول یا معافي غوښتل

۴ (د توبې اهمیت :

- د گناهونو د پاکېدو وسیله ده
- د الله د رحمت دروازې پرانیزي
- د انسان زړه آراموي
- د آخرت د نجات سبب ګرځي

۵ (د توبې ډولونه :

۱. فردي توبه - د خپل ځان گناهونو نه توبه
۲. نصوحه توبه - خالصه اورښتینې توبه
۳. جمعي توبه - د ټولې یا ډلې له گناهونو څخه رجوع

۶ (توبه کله قبلېږي؟

- تر هغه وخته چې مرګ نه وي راغلی
- تر هغه مخکې چې دانسان د غفلت حالت نه وي پای ته رسېدلی
- الله تعالی ډېر مهربان دی او ژر توبه قبلوي

۷ (د توبې ګټې :

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه : الله تعالی فرمایي: ای مؤمنانو، ټول الله تعالی ته توبه وباسئ ترڅو بريالي شئ.

۱- " إن الله - عزوجل - يبسط يده بالليل ليتوب مسيء النهار، ويبسط يده بالنهار ليتوب مسيء الليل، حتى تطلع الشمس من مغربها " .^۴

ژباړه :- "الله تعالی د شپې خپل لاس غځوي ترڅو د ورځې د گناهگارانو توبه قبوله کړي، او د ورځې خپل لاس غځوي ترڅو د شپې د گناهگارانو توبه قبوله کړي، تر هغه چې لمر له لويديځ څخه راوځيږي."

۲- قال الله تعالى: " يا ابن آدم إنك ما دعوتني ورجوتني غفرت لك ما كان منك ولا أبالي، يا ابن آدم لو بلغت ذنوبك عنان السماء ثم استغفرتني غفرت لك، يا ابن آدم إنك لو أتيتني بقراب الأرض خطايا ثم لقيتني لا تشرك بي شيئاً لأتيتك بقرابها مغفرة " .^۵

ژباړه - الله تعالی فرمایي: "ای د آدم زوی، که ته ما وبولې او په ما امید ولرې، زه به تا ته هر هغه څه وبخښم چې تا کړي دي، اوزه پروا نه لرم. ای د آدم زوی، که ستا گناهونه د اسمان ترورېځو پورې ورسیري او بیا ته زما څخه بخښنه وغواړې، زه به تا ته بخښنه وکړم. ای د آدم زوی، که ته ماته د ځمکې په اندازه دگناهونو سره راشي او بیا له ما سره مخامخ شې، اوزما سره هیڅ شی شریک نه کړې، نوزه به تا ته د هغې په اندازه بخښنه وکړم."

۳- " التائب من الذنب کمن لا ذنب له " .^۶

- د گناهونو بښنه
- د زړه سکون
- د ژوند اصلاح
- د الله د رضا ترلاسه کول
- د جنت لورته لار هوارول

۸ (پایله :

توبه د اسلام یو ډېر مهم عبادت دی چې انسان د گناه له تیارو څخه د هدایت رڼا ته باسي. هر انسان خطا کوي، خو تر ټولو غوره هغه دی چې ژر توبه وباسي او خپل ژوند سم کړي.

۳- النور ۳۱ .

۴- رواه مسلم

۵- صحيح الترمذي

۶- صحيح ابن ماجه

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه - "هغه څوک چې له گناه څخه توبه کوي داسې دی لکه چې هیڅ گناه نلري."

۴- لوأخطأتم حتى تبلغ خطاياكم السماء ، ثم تبتئم ، لتاب عليكم .

ژباړه : - که ته دومره گناهونه وکړې چې ستا گناهونه اسمان ته ورسېږي، او بیا توبه وباسې، هغه ذات به ستا توبه قبوله کړي.

(۲) د علم په لټه کې بهرته تلل : ^۷

قال الله تعالى : ﴿ يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ ﴾ ^۸

ژباړه : الله تعالی فرمائي: {الله تعالی به ستاسو څخه هغه کسان چې ایمان یې راوړی او هغه کسان چې علم ورکړل شوی، په درجو سره لوړ کړي}.

۵- " ما خرج رجل من بيته يطلب علماً إلا سهل الله له طريقاً إلى الجنة " . ^۹

ژباړه - "هیڅ څوک د علم په لټه کې له کوره نه وځي مگر دا چې الله تعالی ورته د جنت لاره اسانه کوي."

۶- " من غدا إلى المسجد لا يريد إلا أن يتعلم خيراً أو يُعلمه ، كان له كأجر حاجٍ ، تاماً حجتَه " .

۱۰.

^۷ - الله تعالی به له تاسو څخه هغه کسان چې ایمان یې راوړی او هغه کسان چې علم ورکړل شوی، لوړو درجو او مرتبو ته اوچت کړي.

تشریح:

په لاندې آیت کې الله تعالی د دوو ډلو خلکو فضیلت بیانوي:

۱. مؤمنان - هغه کسان دي : چې پرالله، د هغه پر رسول اود اسلام پر اصولو ایمان لري.

۲. عالمان اود علم خاوندان - هغه کسان دي : چې د دین او کتور علم زده کړه او خپرونه کوي.

الله تعالی د ایمان او علم له برکته انسان ته په دنیا او آخرت کې لوړ مقام او عزت ورکوي. دا آیت د علم د ارزښت اود زده کړې د اهمیت څرگندونه کوي او مسلمانان هڅوي چې د ایمان ترڅنګ علم هم ترلاسه کړي.

د بشپړ آیت (لنډه ژباړه):

-کله چې تاسو ته وویل شي په مجلسونو کې ځای پراخ کړئ، نو وسعت وکړئ: الله به تاسو ته پراخوالی درکړي. او کله چې وویل شي پورته شئ، نو جګ شئ. الله به مؤمنان اود علم خاوندان به لوړو درجو ته اوچت کړي، او الله ستاسو په کړنوښه خبر دی.

^۸ - سورة المجادلة، الآية رقم ۱۱ .

^۹ - صحيح الجامع .

^{۱۰} - صحيح الترغيب والترهيب .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه - "څوک چې جومات ته د یوازې د خیرزده کولو یا د هغه د ښوونې په نیت ځي، د هغه لپاره د حاجی ثواب دی، د هغه حج بشپړ شوی دی."

۷- "من خرج في طلب العلم، فهو في سبيل الله حتى يرجع".^{۱۱}

ژباړه - "څوک چې د علم په لټه کې بهر ځي، د الله تعالی په لاره کې دی تر هغه چې بیرته راشي."

۸- "من یرد الله به خیراً یُفقهه في الدين".^{۱۲}

ژباړه - "څوک چې الله تعالی د خیر اراده لري، هغه ته د دین پوهه ورکوي.

(۳) د ذکر اوزده کړې حلقې: ^{۱۳}

^{۱۱} - صحيح الترمذي .

^{۱۲} - صحيح ابن ماجه .

^{۱۳} - د ذکر اوزده کړې حلقې:

۱ (د ذکر اوزده کړې حلقې څه دي؟

د ذکر اوزده کړې حلقه یوه منظمه غونډه ده چې مسلمانان په کې د الله د یادولو (ذکر) او د دیني او علمي زده کړو لپاره راټولېږي.

• ذکر: د الله یادول، د قرآن کریم آیتونو تلاوتول، دعا او حمد ویل.

• زده کړه: د دیني موضوعاتو مطالعه، د اسلامي اخلاقو، فقهې، حدیثو او قرآن کریم تعلیم. په ساده ټکو: دا حلقې د روحانیت او پوهې دواړو لپاره د مسلمانانو یوه ټولنیزه او مذهبي غونډه ده.

۲ (د ذکر اوزده کړې د حلقو اهمیت:

۱. د دیني پوهې وده:

حلقې خلکو ته اجازه ورکوي چې د قرآن، کریم حدیثو او اسلامي علومو زده کړه وکړي.

۲. روحاني سکون او آرامښت:

د الله یادول او د ذکر کولو تمرین د زړه سکون راولي.

۳. اخلاقي اصلاح:

د اسلامي اخلاقو زده کړه د انسان د شخصیت په ښه کولو کې مرسته کوي.

۴. ټولنیز جوړښت:

خلک په ګډه غونډې کوي، یو بل سره مرسته کوي او د اسلامي ټولنې تړاو پیاوړی کوي.

۳ (د ذکر اوزده کړې د حلقو ډولونه:

الف) د ذکر حلقې:

• یوازې د الله یاد او تسبیح پکې کېږي

• تلاوت، دعا، حمد او نعت رسول ﷺ

• د کورنیو، جوماتونو او مدرسو په چوکاټ کې ترسره کېږي

ب) د زده کړې حلقې:

• د قرآن کریم تلاوت او تفسیر

• د حدیثو مطالعه او بحث

• فقهي مسایل، اسلامي اخلاق او تاریخ

• ځوانانو او ماشومانو لپاره ځانګړې زده کړې

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

۹- " ما جلس قوم يذکرون الله تعالى فيقومون حتى يقال لهم : قوموا قد غفر الله لكم ذنوبکم وُبدلت سيناتکم حسنات " . ۱۴

ژباړه- "کله چې د خلکو يوه ډله د الله په یاد کې کېښې، بيا ولاړ شي او ورته وېه ويل شي، 'پاڅېرئ، ځکه چې الله ستاسو گناهونه بخښلي دي او ستاسو بد عملونه يې په نيکيو بدل کړي دي."

۱۰- " ما جلس قوم يذکرون الله ، إلا حفتم الملائكة ، وغشيتهم الرحمة ، ونزلت عليهم السکينة ، وذاکرهم الله فيمن عنده " . ۱۵

ژباړه- "کله چې د خلکو يوه ډله د الله په یاد کې کېښې، ملائکې ترې چاپېرې شي، د الله جل جلاله رحمت يې پوښي، سکون پرې نازلېږي، او الله يې د فرشتو سره يادوي."

(ج) کېږي حلقې :

- د ذکر او زده کړې کېدو غونډه
- مثال: لومړی د الله جل جلاله ثنا ، بيا علمي بحث ، او په پای کې دعا

۴ (د حلقو اصول او آداب :

۱. پاکوالی : د بدن او ځای پاکوالی
۲. سم نیت : د الله رضا او د زده کړې لپاره کېدون
۳. آرامه چلند : د نورو خبرو ته غوږ نیول
۴. مداومت : منظم کېدون ، حتی که لږ وخت وي
۵. عمل کول : زده کړل شوي تعليمات په ژوند کې عملي کول

۵ (د حلقو کتې :

۱. روحاني سکون او داخلي آرام
۲. د ديني پوهې پراختيا
۳. د اخلاقو دښه والی او ټولنيز رفتار اصلاح
۴. د ټولني او کورني اړيکو پياوړتيا
۵. د ژوند د ستونزو د حل لارښوونه

۶ (د حلقو تاريخي سابقه :

- د نبي ﷺ وخت: پيغمبر ﷺ صحابه کرامو ته ديني درسونه ورکول، ذکر او دعاگانې يې کولې
- د صحابه کرامو وخت: حلقې د قرآن کریم حفظ ، حديث او ديني تعليم لپاره جوړې شوې
- د اسلامي خلافت او مدرسو وخت: زده کړې حلقې د ټولنيز ، ديني او علمي پرمختگ وسيله وې

۷ (پايله :

ذکر او زده کړې حلقې د مسلمانانو لپاره د علم او روحانيت يوه گڼه سرچينه ده. پدې کې نه يوازې ديني پوهه وده کوي، بلکه د اخلاقي اصلاح، ټولنيزو اړيکو او روحاني سکون سبب هم گرځي.

۱۴ - صحيح الجامع .

۱۵ - صحيح الجامع.

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

-(۴) ذکر:

"قال الله تعالى: فَادْكُرُونِي أذكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ" ^{۱۶}

ژباړه: نو ما یاد کړئ، زه به هم تاسې یاد کړم، او زما شکر ادا کړئ او کفر مه کوئ».

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ:

يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي، فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي، وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَالٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَالٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ شَبْرًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا، وَإِنْ أَتَانِي يَمْثِي أَتَيْتُهُ هَرَوْلَةً» ^{۱۷}

۱۱- الله تعالى فرماي:

- زه د خپل بنده په اړه د هغه د فکر او گومان سره يم. ، او کله چې هغه ما یادوي، زه ورسره يم. که هغه ما په خپل زړه او ځان کې یاد کړي، زه یې هم په خپل زړه کې یادوم. که هغه ما په یوه مجلس کې یاد کړي، زه یې تر هغه غوره مجلس کې یادوم. که هغه ما ته د یوې لوبښتې په اندازه رانږدې شي، زه ورته د یوه لاس په اندازه رانږدې کېږم. که هغه ما ته د یوه لاس په اندازه رانږدې شي، زه ورته د دواړو لاسونو د پراخوالي په اندازه رانږدې کېږم. او که هغه ماته په پښوراشي، زه ورته په بیره او چټکۍ ورځم. ^{۱۸}

(۵) د نیکو کارونو کول او نور و ته د نیکی لارښوونه کول:

۱۲- " كل معروف صدقة والذال على الخير كفاعله " . ^{۱۹}

ژباړه- "هر نیک کار صدقه ده، او څوک چې د نیکی لارښوونه کوي د هغه چا په څېر دی چې دا کار پخپله کوي."

۱۳- " عليكم باصطناع المعروف ، فإنه يقي مصارع السوء " . ^{۲۰}

^{۱۶} - البقره سوري، ۱۵۲ آيت .

^{۱۷} - صحيح مسلم ، كتاب: الذكر والدعاء والتوبة والاستغفار ، باب: فضل الذكر والدعاء والتقرب إلى الله تعالى ، حديث شمېره) ۲۶۷۵: د امام نووي په ترقيم کې؛ په ځينو چاپونو کې ۶۸۲۹ هم راځي .

^{۱۸} - يادونه: «رانږدې کېدل» او «په بیره ورتل» دلته د الله تعالی د رحمت، مهربانۍ او د بنده د عبادت د قبولولو د چټک ځواب معنا لري، نه د مخلوقاتو په څېر فزيکي نږدېوالی. لکه چې الله جل جلاله فرمائي: ليس كمثل شئ وهو السميع البصير.

^{۱۹} - صحيح الجامع .

^{۲۰} - صحيح الجامع .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- "تاسو باید نیک کارونه وکړئ، ځکه چې دوی تاسو له بدو پایلو څخه ساتي."

(۶) د الله تعالی دین ته د بلې فضیلت :

قال الله تعالی: ﴿وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ ۲۱

ژباړه : او څوک ښېخبرې کوي تر هغه چا چې د الله لورته بلنه ورکوي، نېک عمل کوي، او وايي: زه له مسلمانانويم.»

۱۴- "والله لأن يهدي الله بك رجلاً واحداً خير لك من أن يكون لك حُمْرُ النعم" . ۲۲

ژباړه- "په خدای قسم که خدای ستا په وسیله یو کس ته هم لارښوونه وکړي، نو دا ستا لپاره د سرو اوبسانو د لرلو څخه غوره ده."

۱۵- " من دعا إلى هدى كان له من الأجر مثل أجور من تبعه لا ينقص ذلك من أجورهم شيئاً ، ومن دعا إلى ضلالة كان عليه من الإثم مثل آثام من تبعه لا ينقص ذلك من آثامهم شيئاً " . ۲۳

ژباړه- "څوک چې لارښوونې ته دعوت ورکوي، د هغه چا په څېر به اجر ولري چې د هغه پیروي کوي، پرته له دې چې د دوی له اجر څخه څه کم شي. او څوک چې گمراهی ته دعوت ورکوي، د هغه چا په څېر گناه به ولري چې د هغه پیروي کوي، پرته له دې چې د دوی له گناه څخه کم څه شي."

(۷) د نیکې امر کول اوله بدې څخه منع کول :

قال الله تعالی: ﴿وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ ۲۴

ژباړه : الله تعالی فرمائي: او ستاسو په مینځ کې باید یوه ډله وي چې نیکې ته بلنه ورکوي، په نیکې امر کوي اوله بدې څخه منع کوي، او دوی به بریالي وي .

۱۶- " إن من أمتي قوماً يُعطون مثل أجور أولهم ، ينكرون المنكر " . ۲۵

۲۱ - فصلت ۳۳ .

۲۲ - مسلم .

۲۳ - مسلم .

۲۴ - آل عمران .

۲۵ - السلسلة الصحيحة .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- "په حقيقت کې، زما په امت کې داسې خلک شته چې دوی ته به د لومړيو خلکو په څير اجر وړکړل شي، او دوی به له بدې څخه منع کوي." .

(۸) د قرآن کریم زده کول، تلاوت کول او حفظ کول پي :

۱۷- "خيرکم من تعلم القرآن وعلمه" ^{۲۶}

ژباړه- "ستاسو څخه غوره هغه څوک دی چې قرآن زده کړي او نورو ته يې وروښيي."

۱۸- "الذي يقرأ القرآن وهو ماهر به مع السفرة الكرام البررة، والذي لا يقرأ القرآن ويتتعتع فيه وهو عليه شاق له أجران" ^{۲۷} .

ژباړه- "هغه څوک چې قرآن کریم لولي او په هغه کې مهارت لري د شريفو او صالحو کاتبانو سره به وي. هغه څوک چې قرآن کریم نه لولي او هغه ورته سخت وي، هغه به دوه اجر وړونه ولري."

۱۹- "من قرأ حرفاً من كتاب الله فله به حسنة، والحسنة بعشر أمثالها، لا أقول "آلم" حرف، ولكن ألف حرف، ولام حرف، وميم حرف" ^{۲۸} .

ژباړه- "څوک چې د الله تعالی د کتاب څخه يو حرف ولولي، هغه ته به يوه نيکي ورکړل شي، او يوه نيکي لس چنده زیاتېږي. زه دا نه وایم چې "الف، لام، ميم" يو حرف دی، بلکې الف يو حرف دی، لام يو حرف دی، او ميم يو حرف دی."

۲۰- "من سره أن يحب الله ورسوله، فليقرأ في المصحف" .

ژباړه- "څوک چې د الله تعالی او د هغه د رسول سره مينه خوښوي، هغه دې له مصحف څخه تلاوت وکړي."

۲۱- "يقال لصاحب القرآن: اقرأ، وارتنق، ورتّل، كما كنت ترتل في الدنيا، فإن منزلتك عند آخر آية تقرؤها" ^{۲۹} .

^{۲۶} - البخاري .

^{۲۷} - متفق عليه .

^{۲۸} - البخاري .

^{۲۹} - صحيح الترمذي .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- "د قرآن کریم ویونکي ته به وویل شي: 'لوله، پورته شه، اولکه څنگه چې ته یې په نړۍ کې تلاوت کوي، ځکه چې ستا مقام به په هغه وروستي آیت کې وي چې ته یې تلاوت کوي."

۲۲- "أَيُّحِبُّ أَحَدَكُمْ إِذَا رَجَعَ إِلَى أَهْلِهِ أَنْ يَجِدَ ثَلَاثَ خَلْفَاتٍ (۲)؛ عِظَامَ سَمَانَ؟ قُلْنَا نَعَمْ: فَثَلَاثَ آيَاتٍ يَقْرَأُ بِهِنَّ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ خَيْرَ لَهُ مِنْ ثَلَاثِ خَلْفَاتٍ عِظَامَ سَمَانَ". ۳۱

ژباړه- "ایا له تاسو څخه څوک غواړي چې کله خپلې کورنۍ ته راستون شي، درې غټ اوبښان مومي؟ مور وویل، هو. نو هغه درې آیتونه چې ستاسو څخه څوک یې په خپل لمانځه کې تلاوت کوي د هغه لپاره د دریو غټو اوبښانو څخه غوره دي."

(۹) په جومات کې د قرآن کریم زده کول:

۲۳- "ما اجتمع قوم في بيت من بيوت الله، يتلون كتاب الله، ويتدارسونه بينهم، إلا نزلت عليهم السكينة، وغشيتهم الرحمة، وحفتهم الملائكة وذكرهم الله فيمن عنده". ۳۲

ژباړه- "کله چې د خلکو یوه ډله د الله تعالی په یوه کور کې راټولېږي، د الله تعالی کتاب تلاوت کوي او په خپل منځ کې یې مطالعه کوي، نو پر هغوی سکون نازلېږي، رحمت هغوی پوښي، ملائکې هغوی چاپېره کوي، او الله تعالی هغوی د ملائکو په منځ کې یادوي چې له هغه سره دي."

(۱۰) سوله:

۲۴- إن موجبات المغفرة بذل السلام، وحسن الكلام". ۳۳

ژباړه- د بخښنې د لیلونه په خپلو منځونو کې سلام اجول او ښې خبرې کول دي.

۲۵- "لا تدخلوا الجنة حتى تؤمنوا، ولا تؤمنوا حتى تحابوا، أولا أدلكم على شيء إذا فعلتموه تحاببتم، أفشوا السلام بينكم". ۳۴

ژباړه- "تاسو به جنت ته تر هغه وخته پورې داخل نشئ ترڅو چې ایمان رانه وړئ، او تاسو به تر هغه وخته پورې مومن نشئ ترڅو چې یو بل سره مینه ونه کړئ. ایا زه تاسو ته هغه څه ته

(۲) خلفات: جمع خلفه وهي الحامل من النوق.

۳۱ - مسلم.

۳۲ - مسلم .

۳۳ - صحيح الجامع .

۳۴ - مسلم .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

لارښوونه ونه کړم چې که تاسو یې وکړئ، نو تاسو به یو بل سره مینه وکړئ؟ په خپلو کې سلام اچول خپاره کړئ."

(۱۱) لاسونه ورکول :

۲۶- "أیما مسلمین التقیا ، فأخذ أحدهما بيد صاحبه ، فتصافحا ، وحمدا الله تعالى جميعاً ، تفرقا وليس بينهما خطیئة . ۳۵"

ژباړه- "کله چې دوه مسلمانان سره مخامخ شي ، او یوله دوی څخه د بل لاس ونیسي ، لاسونه سره ورکړي ، او دواړه د الله تعالی ستاینه وکړي ، نو دوی به یوله بل څخه پرته له گناه څخه جلا شي." (گناهونه به ورته وبخښل شي) .

(۱۲) د خدای لپاره مینه :

۲۷- قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : " قال الله تعالى : حقت محبتي للمتحابين في .. المتحابون فيّ على منابر من نور يغبطهم بمكانهم النبيون والصديقون والشهداء " . ۳۶"

ژباړه- رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمایلي دي: "الله تعالی فرمایلي دي: 'زما مینه د هغو کسانو لپاره ده چې زما لپاره یو بل سره مینه کوي... هغه کسان چې زما لپاره یو بل سره مینه کوي د رڼا په منبرونو به ناست وي ، او پیغمبران ، صادقین او شهیدان به د دوی ځای حاصلولو هیله کوي .

۲۸- إن الله تعالى يقول يوم القيامة : " أين المتحابون لجلالي ، اليوم أظلمهم في ظلي يوم لا ظل إلا ظلي " .

ژباړه- الله تعالی به د قیامت په ورځ ووايي: "هغه کسان چېرته دي چې زما د جلال لپاره یې یو بل سره مینه کړې؟ نن به زه دوی ته په دغه ورځ په خپل سیوري کې ځای ورکړم چې زما د سیوري پرته به بل سیوری نه وي."

۲۹- " من أحب أن يجد طعم الإيمان ، فليحب المرء ، لا يحبه إلا الله " . ۳۷"

۳۵- صحيح الجامع .

۳۶- صحيح الجامع.

۳۷- صحيح الجامع.

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو لارښود

ژباړه- "څوک چې غواړي د ایمان خوند ومومي، باید له یو چا سره مینه وکړي، چې دامینه یوازې د الله جل جلاله لپاره وي."

(۱۳) د خدای تعالی د رضا لپاره د ورونو لیدنه :

۳۰- " من عاد مريضاً أوزاراً خاً له في الله : ناداه مناد أن طبت وطاب ممشاك ، وتبوات من الجنة منزلاً " . ۳۸

ژباړه- "څوک چې د ناروغ پوښتنه وکړي یا د خدای تعالی د رضا لپاره د ورونو لیدنه وکړي، یو غږ کوونکی به هغه ته غږ وکړي، 'ته روغ یې، ستا لاره ښکلې ده، او تا په جنت کې کور نیولی دی.' (جنت کې کور درکړل شوی دی)"

(۱۴) د خلکو خدمت کول او د هغوی اړتیاوې پوره کول :

۳۱- " من یکن في حاجة أخیه یکن لله في حاجته " . ۳۹

ژباړه- "څوک چې د خپل ورور اړتیاوې پوره کوي، خدای به د هغه اړتیاوې پوره کړي."

۳۲- " والله في عون العبد ما كان العبد في عون أخیه " . ۴۰

ژباړه- "او خدای د خپل بنده سره مرسته کوي تر هغه چې بنده د خپل ورور مرسته کوي."

۳۳- ولأن أمشي مع أخي المسلم في حاجته أحب إلي من أن أعتكف في المسجد شهراً" . ۴۱

ژباړه- - او د خپل مسلمان ورور سره د هغه د اړتیا پوره کولو لپاره گرځیدل زما لپاره د یوې میاشتي لپاره په جومات (مسجد نبوي) کې د اعتکاف کولو څخه ډیر خوښ دي.

۳۴- " ومن مشى مع أخیه المسلم في حاجته حتى يثبتها له ، ثبت الله تعالى قدمه يوم تزل الأقدام " . ۴۲

۳۸- صحيح الترمذي.

۳۹- صحيح الجامع .

۴۰- مسلم .

۴۱- السلسلة الصحيحة .

۴۲- السلسلة الصحيحة .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- "او څوک چې د خپل مسلمان ورور سره د هغه د اړتیا پوره کولو لپاره گرځي تر هغه چې دا اړتیا ورته پوره کړي، الله به د هغه پښې په هغه ورځ ټینګې کړي کله چې پښې بشوېږي. (د قیامت په ورځ)"

(۱۵) مومن ته خوشحالي ورکول :

۳۵- "أفضل الأعمال أن تدخل على أخيك المؤمن سروراً ، أو تقضي عنه ديناً ، أو تطعمه خبزاً " ٤٣

ژباړه- "غوره عملونه د خپل مومن ورور خوشحاله کول، یا د هغه پور ادا کول، یا هغه ته ډوډۍ ورکول دي."

- (۱۶) پورونه :

۳۶- " ما من مسلم يُقرضُ مسلماً مرتين إلا كان كصديقها مرة " . ٤٤

ژباړه- "هیڅ مسلمان بل مسلمان ته دوه ځله پور نه ورکوي، مگر دا د یو ځل صدقې ورکولو په څیر دی."

- (۱۷) د قرض په هکله د خلکو سره مرسته کول :

۳۷- " من أنظر معسراً ، أو وضع عنه أظله الله في ظله ، يوم لا ظل إلا ظله " ٤٥

ژباړه- "څوک چې په سختۍ کې یوکس ته مهلت ورکړي، یا د هغه پور معاف کړي، الله به هغه ته په هغه ورځ په خپل سیوري کې ځای ورکړي چې د هغه له سیوري پرته به بل سیوری نه وي."

۳۸- " من يسر على مُعسر ، يسر الله عليه في الدنيا والآخرة " . ٤٦

ژباړه- "څوک چې اسانتیا رامنځته کړي په هغه چا چې په مشکل کې گيروي ، الله تعالی به په دې نړۍ او آخرت کې د هغه لپاره اسانتیا رامنځته کړي."

٤٣ - صحيح الجامع .

٤٤ - صحيح ابن ماجه .

٤٥ - صحيح الجامع .

٤٦ - صحيح الجامع .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

۳۹- " کان رجل یداین الناس ، فکان یقول لفتاه : إذا أتیت معسراً فتجاوز عنه ، لعل الله أن يتجاوزنا ، فلقى الله ، فتجاوز عنه " . ۴۷

ژباړه- " یوسړی وو چې خلکو ته به یې پور ورکاوه ، او خپل نوکر ته به یې ویل ، که ته په مشکل کې یو چاته راشي ، نو هغه ته بخښنه وکړه ، شاید الله به مور ته بخښنه وکړي . " نو هغه له الله سره مخ شو ، او الله هغه ته بخښنه وکړه . "

۴۰- " من سره أن ینجیه الله من کرب یوم القیامة فلینفس عن معسر ، أیضع عنه " ۴۸

ژباړه- " څوک چې غواړي چې الله یې د قیامت د ورځې له غم څخه وژغوري ، نو هغه باید د یو چا مشکل او سختي لرې کړي چې په مشکل کې وي ، یا قرض ورته وښی . "

- (۱۸) د خلکو لپاره پتول :

۴۱- " لا یستر عبد عبداً فی الدنیا إلا ستره الله یوم القیامة " ۴۹

ژباړه- " هیڅ بنده په دې نړۍ کې د بل بنده گناه نه پټوي مگر دا چې الله به د قیامت په ورځ دهغه گناهونه پټ کړي . "

۴۲- " من ستر مسلماً ستره الله فی الدنیا والأخرة " ۵۰

ژباړه- " څوک چې د مسلمان پرده وکړي ، الله به یې په دنیا او آخرت کې پرده وکړي . "

- (۱۹) د مسلمان د عزت څخه دفاع کول :

۴۳- " من رد عن عرض أخیه رد الله عن وجهه الناریوم القیامة " ۵۱

ژباړه- " څوک چې د خپل ورورد عزت دفاع وکړي ، الله به د قیامت په ورځ د هغه مخ د اور څخه وساتي . "

۴۷ - متفق علیه .

۴۸ - مسلم

۴۹ - مسلم .

۵۰ - مسلم .

۵۱ - صحیح الجامع .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

- (۲۰) د صالحانو څخه دفاع کول :

۴۴- " من نصرأخاه بظهر الغيب ، نصره الله في الدنيا والآخرة " . ۵۲

ژباړه- " څوک چې د خپل ورور په غیاب کې ملاتړ وکړي ، الله به یې په دنیا او آخرت کې ملاتړ وکړي . "

- (۲۱) د خلکو ترمنځ روغه جوړه :

قال الله تعالى : ﴿ لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّن نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴾ ۵۳

ژباړه : الله تعالی فرمایي : د دوی په ډیرو شخصي خبرو اترو کې هیڅ خیر نشته ، پرته له هغو کسانو څخه چې د صدقې یا نیکۍ یا د خلکو ترمنځ د روغې جوړې امر کوي . او څوک چې دا کار د الله تعالی د رضامندی لپاره کوي - نوموړ به هغه ته لوی اجر ورکړو .

۴۵- " ألا أخبركم بأفضل من درجة الصيام ، والصلاة ، والصدقة ؟ قالوا : بلى قال إصلاح ذات البين " . ۵۴

ژباړه- " ایا زه تاسو ته د روژې ، لمانځه او صدقې څخه غوره شی ونه ښایم ؟ " هغوی وویل ، " هو . " هغه وویل ، " د خپلوۍ شخړو حل کول . "

- (۲۲) د خپلوۍ اړیکې ساتل :

قال اله تعالى : ﴿ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ ﴾ ۵۵

ژباړه : الله تعالی فرمایي : " او د خپلوۍ لرونکي د الله تعالی په کتاب کې یو بل ته ډیر نږدې دي . "

۴۶- " صنائع المعروف تقي مصارع السوء ، وصدقة السر تطفئ غضب الرب ، وصلة الرحم تزيد العمر " . ۵۶

ژباړه- " نیک کارونه انسان د بدو عو اقبو څخه ساتي ، پټه صدقه د الله جل جلاله قهراو غضب مړکوي ، او د خپلوۍ ساتل د انسان عمر زیاتوي . "

۵۲- صحيح الجامع .

۵۳- النساء : ۱۱۴ .

۵۴- صحيح أبي داود .

۵۵- الأنفال : ۷۵ .

۵۶- صحيح الترغيب .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

٤٧- " الصدقة على المسكين صدقة ، وعلى ذي الرحم اثنتان : صدقة وصله " .^{٥٧}

ژباړه- " غریبانو ته صدقه ورکول صدقه ده ، او د خپلو انوسره دا دوه اجره لري: یوه صدقه او بل د خپلوی ساتل."

٤٨- " ليس شيء أطيع الله تعالى فيه أعجل ثواباً من صلة الرحم ، وليس شيء أعجل عقاباً من البغي وقطيعة الرحم " .^{٥٨}

ژباړه- " هیڅ داسې عمل نشته چې زه یې د جزا په ورکولو کې ژر اجر ورکړم لکه د خپل خپلوانو سره نېکې اړیکې ساتل، او هیڅ داسې عمل نشته چې زه یې په سزا کې ژر عذاب ورکوم لکه ظلم کول او د خپلوانو د اړیکو پرې کول».

- (٢٣) ښه اخلاق :

٤٩- " ليس شيء أثقل في الميزان من الخلق الحسن " .^{٥٩}

ژباړه- " د ښو اخلاق په پرتله د اعمالو په ترازو کې هیڅ شی دروند نشته."

٥٠- " إن الرجل ليدرك بحسن خلقه درجات قائم الليل وصائم النهار " .^{٦٠}

ژباړه- " یو سړی د خپلو ښو اخلاقو له لارې د هغه چا درجې ترلاسه کوي چې د شپې لمونځ کوي او د ورځې روژه نیسي."

٥١- " إن أقربكم مني منزلاً يوم القيامة أحاسنكم أخلاقاً في الدنيا " .^{٦١}

ژباړه- " د قیامت په ورځ به زما سره تر ټولو نږدې هغه څوک وي چې په دنیا کې یې اخلاق غوره وي."

^{٥٧} - صحيح الترغيب .

^{٥٨} - صحيح الجامع .

^{٥٩} - صحيح الجامع .

^{٦٠} - صحيح الجامع .

^{٦١} - صحيح الجامع .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

- (۲۴) د لارې څخه ضرررسونکي شيان لري کول :

۵۲- " أمط الأذى عن الطريق فإنه لك صدقة " . ۶۲

ژباړه- "له لارې څخه ضرررسونکي شيان لري کړي، ځکه چې دا ستاسو لپاره صدقه گڼل کېږي."

۵۳- " من أخرج من طريق المسلمين شيئاً يؤذيهم ، كتب الله له به حسنة ، ومن كتب له عنده

حسنة أدخله الجنة " . ۶۳

ژباړه- "څوک چې د مسلمانانو له لارې څخه ضرررسونکي شيان لري کړي، الله به د هغه لپاره د

هغې په بدل کې يوه نيکي وليکي، او څوک (الله پاک) چې د هغه لپاره يوه نيکي وليکي، هغه به

جنت ته داخل کړي."

- (۲۵) د نباتاتو کرل :

۵۴- " من غرس غرساً ، لم يأكل منه آدمي ، ولا خلق من خلق الله ، إلا كان له صدقة " . ۶۴

ژباړه- "څوک چې يو داسې بوټی وکړي چې له هغې څخه هېڅ انسان يا د الله بل مخلوق څه نه

خوري، دا به د هغه لپاره صدقه وگڼل شي."

۵۵- " سبع يجري للعبد أجرهن وهو في قبره بعد موته : من علم علماً أو أجرى نهراً أو حفر بئراً أو

غرس نخلاً أو بني مسجداً أو ورث مصحفاً أو ترك ولداً يستغفر له بعد موته " . ۶۵

ژباړه- "د مرگ وروسته هم بنده ته په قبر کې اووه شيان اجرورکول کېږي: د علم زده کړه، د ويالي

کيندل، د څاه کيندل، د خرما ونې کښينول، د جومات جوړول، د قرآن کریم يوه نسخه وصيت

کول، يا هغه يوزوی پرېښود چې د هغه د مرگ وروسته به د هغه لپاره بخښنه وغواړي.

- (۲۶) صداقت :

- قال الله تعالى: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴾

ژباړه: الله تعالی فرمایلي دي: {ای هغو کسانو چې ایمان موراوړی دی، له الله تعالی څخه ووېرېږئ

او د هغو کسانو سره اوسئ چې صادق وي} .

۶۲- السلسلة الصحيحة .

۶۳- صحيح الجامع .

۶۴- البخاري .

۶۵- صحيح الجامع

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

٥٦- " عليكم بالصدق ، فإن الصدق يهدي إلى البر ، وإن البر يهدي إلى الجنة " ٦٦

ژباړه- " صداقت وکړئ، ځکه چې صداقت نیکي ته لارښوونه کوي، او نیکي جنت ته لارښوونه کوي."

- (٢٧) نرمي :

٥٧- " حُرِّمَ عَلَى النَّارِكِلِ هَيْنَ ، وَلَيْنَ ، سَهْلَ ، قَرِيبَ مِنَ النَّاسِ " ٦٧

ژباړه- "اورد هر هغه چا لپاره حرام دی چې نرم، آرام کوونکی او د خلکو سره نږدې وي."

٥٨- يا عائشة : إن الله رفيق يحب الرفق ، ويعطي على الرفق ما لا يعطي على العنف ، وما لا يعطي على سواه . ٦٨

ژباړه- اې عائشې: يقينا، الله جل جلاله مهربان دی او مهرباني خوښوي، او هغه په مهرباني هغه څه ورکوي چې د سختی يا بل څه لپاره يې نه ورکوي.

٥٩- " من رحم ولو ذبيحة عصفور ، رحمه الله يوم القيامة " . ٦٩

ژباړه- "څوک چې رحم وکړي، حتی که هغه د مرغۍ ښکار هم وي، الله جل جلاله به د قيامت په ورځ پر هغه رحم وکړي."

- (٢٨) د غوسې کنټرول :

٦٠- " من كظم غيظاً وهو يستطيع أن ينفِذَه ، دعاه الله يوم القيامة على رؤوس الخلائق حتى يُخَيَّرَه في أيِّ الحورِ شاء " . ٧٠

ژباړه- "څوک چې غوسه کنټرول کړي او توان لري چې وېې کاروی ، الله جل جلاله به هغه د قيامت په ورځ د ټولو مخلوقاتو په وړاندې راوبولي او هغه ته به اجازه ورکړي چې د حورو څخه هره يوه غوره کوي اختيار لري چې غوره يې کړي ."

٦٦- صحيح الجامع .

٦٧- السلسلة الصحيحة.

٦٨- صحيح الجامع .

٦٩- البخاري .

٧٠- صحيح الترمذي .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

- (۲۹) د تقوا فضیلت :

قال الله تعالى: ﴿ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجاً ﴾ ۷۱

ژباړه: «او هر څوک چې د الله څخه ویريږي (او له گناهونو ډډه کوي)، الله به یې دوتلو لپاره لار ورته اسانه کړي.»

یعنې: د الله تقوا لرونکی انسان به له ستونزو، مشکلاتو او سختیو څخه خلاصون پیدا کړي، او الله به ورته د حل او آسانی لارې برابرې کړي.

- (۳۰) د الله تعالی په وړاندې عاجزي :

۶۱- " ما تواضع أحد لله إلا رفعه الله " . ۷۲

ژباړه- "هیڅوک د خدای په وړاندې ځان نه عاجز کوي مگر دا چې الله جل جلاله به دهغه منزلت پورته کړي."

- (۳۱) صبر :

قال الله تعالى: ﴿ إِنَّمَا يُوفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴾ ۷۳

ژباړه: الله تعالی فرمایي: {یقیناً صبر کوونکو ته به د دوی اجر په بشپړه توګه بې حساب وړکړل شي، }

۶۲- " عجباً لأمر المؤمن ، إن أمره كله له خير ، وليس ذلك لإحد إلا للمؤمن ، إن أصابته سراء شكر، فكان خيراً له ، وإن أصابته ضراء صبر، فكان خيراً له " ۷۴

ژباړه- "د مؤمن کار خیر انونکی دی! ځکه چې د هغه کار په بشپړه توګه ښه دی، او دا د مؤمن پرته د بل چا لپاره نه دی. که هغه ته اسانتیا وړکړل شي، نو هغه شکر کوي، او دا د هغه لپاره ښه دی. او که هغه په سختۍ اخته شي، نو هغه صبر کوي، او دا د هغه لپاره ښه دی."

۷۱ - الطلاق : ۲

۷۲ - مسلم

۷۳ - الزمر: ۱۰.

۷۴ - مسلم .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

- (۳۲) په نړۍ کې زهد :

۶۳- " ازهد في الدنيا يُحِبَّكَ اللهُ وازهد فيما أيدي الناس يُحِبُّكَ الناس " . ۷۵

ژباړه- " دا حدیث شریف داسې دی:

«ازهد في الدنيا يُحِبَّكَ اللهُ، وازهد فيما أيدي الناس يُحِبُّكَ الناس»

ژباړه : په دنیا کې زهد (بې رغبتې او ساده ژوند) غوره کړه، الله به دې خوښ کړي؛ او د خلکو له

مال او هغه څه څخه چې د هغوی په لاس کې دي بې پروا اوسه، خلک به دې خوښ کړي.»

- (۳۳) د مور او پلار درناوی :

قال الله تعالى : ﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا﴾ ۷۶

ژباړه : الله تعالی فرمایي: او مور انسان ته د خپل مور او پلار سره د ښه چلند امر کړی دی.

۶۴- " رضی الربُّ فی رضی الوالد ، وسخط الله فی سخط الوالد " . ۷۷

ژباړه- "د خدای رضا د مور او پلار په رضا کې ده، او د خدای غضب د مور او پلار په غوسه کې

دی." .

۶۵- " رَغِمَ أَنْفُهُ ۷(۴) رَغِمَ أَنْفُهُ . رَغِمَ أَنْفُهُ قِيلَ : مَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : مَنْ أَدْرَكَ أَبُويهِ عِنْدَ

الْكَبْرِ ، أَحَدَهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ " . ۷۹

ژباړه- " . هغه د خوار او ذلیل شی درې ځلې یې وویل پوښتنه وشوه: اې د الله رسوله ﷺ ، څوک؟

ويې فرمایل: هغه څوک چې خپل والدين يې زاړه عمر ته ورسېږي، که یووي یا دواړه، او د هغوی

عزت او خدمت ونه کړي، نو جنت ته به نه ننوځي.»

۷۵- السلسلة الصحيحة

۷۶- العنكبوت: ۸

۷۷- السلسلة الصحيحة .

(۴) رَغِمَ أَنْفُهُ : معناه ذل . «د هغه پزه دې په خاورو ولگېږي»

• يعني: هغه دې ذليل او خوار شي

مطلب داچې :

• ډېره سخته بده دعا يا د ذلت بيان دی

• يعني: هغه دې خوار شي / هغه دې ذليل شي

۷۹- مسلم .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

يعني دا حديث د والدينو د حق رعايت او احترام اهميت څرگندوي، په ځانگړې توگه کله چې دوی زاړه شي.

- (۳۴) د خاله (دمورخور) درناوی :

قال الله تعالى: ﴿ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾^{۸۰}

ژباړه: د الله څخه وپېرېئ او د خپلو انورېکې وساتئ، الله ستاسو د ټولو کارونو څارونکی دی.»

يعني: د الله تقوا وکړئ او د کورنۍ او خپلو انو حقونه مه هېروي، ځکه الله هر څه گوري او څاري

۶۶- " أن رجلاً أتى النبي صلى الله عليه وسلم ، فقال : يا رسول الله إني أصبت ذنباً عظيماً فهل لي من توبة ؟ قال : هل لك من أمٍّ ؟ قال : لا . قال : هل لك من خالة ؟ قال : نعم . قال : فبرّها ."

۸۱

ژباړه- "يوسړی رسول الله صلى الله عليه وسلم ته راغی او وپې ویل: ای د الله رسوله، ما یوه لویه گناه کړې ده. ایا زما لپاره توبه شته؟ هغه وویل: ایا ته مور لري؟ هغه وویل: نه. هغه وویل: ایا ته خاله لري؟ هغه وویل: هو. هغه وویل: بیا د هغې خدمت او نیکی کوه."

- (۳۵) د کونډو، یتیمانو او لونوسره د مرستې هڅه کول :

۶۷- عن أبي هريرة - رضي الله عنه - عن النبي صلى الله عليه وسلم قال : " الساعي على الأرملة والمسكين كالمجاهد في سبيل الله ، وأحسبُهُ قال : وكالقائم لا يفتر ، وكالصائم لا يفطر " .^{۸۲}

ژباړه- له ابو هريرة رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ وفرمايل:

«هغه څوک چې د کونډې او مسکین سره مرسته کوي، د الله په لاره کې د جهاد کونکي په شان دی.»

او ابو هريرة رضي الله عنه وایي چې رسول الله ﷺ دا هم وفرمايل:

«او داسې دی لکه هغه څوک چې همېشه ولاړوي عبادت کوي او نه ستړی کېږي، او هغه څوک چې روژه یې نیولې وي او نه یې ماتوي.»

^{۸۰} - النساء: ۱ .

^{۸۱} - صحيح الترمذي .

^{۸۲} - متفق عليه .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

٦٨- "أنا وكافل اليتيم في الجنة هكذا . وقال بأصبعيه السبابة والوسطى " .^{٨٣}

ژباړه- "زه او هغه څوک چې د یتیم پالنه کوي په جنت کې به په دې ډول یو،" او هغه د خپلې شهادت او منځنۍ گوتو سره اشاره وکړه.

٦٩- "من مسح رأس یتیم ، لم یمسحه إلا لله ، کان له فی کل شعرة مرت علیها یده حسنات ، ومن أحسن إلى یتیمة أو یتیم عنده کنت أنا وهو فی الجنة کهاتین . وفرق بین أصبعیه السبابة والوسطى " ^{٨٤}

ژباړه: "څوک چې د یتیم په سر لاس راکش کړی ، او دا کار یوازې د الله لپاره کوي، د هر هغه وینسته په بدل کې به نیکي ورکول کيږي چې د هغه لاس پرې تیريږي. او څوک چې د یتیم نارینه یا ښځینه سره ښه چلند کوي، هغه او زه به په جنت کې د دې دوو په څیر یو." او هغه خپل د شهادت او منځنۍ گوتې جلا کړې.

٧٠- " ما من رجل تدرك له ابنتان فيحسن إليهما ما صحبتاه أو صحبهما إلا أدخلتاه الجنة " .

^{٨٥}

ژباړه- "هیڅ سړی نشته چې دوه لوڼې ولري چې لویې شي او د دوی سره ښه چلند وکړي تر هغه چې دوی ورسره وي یا یې پلار ورسره وي، مگر دا چې دوی به هغه جنت ته داخل کړي."

- (٣٦) اودس :

٧١- " من توضأ فأحسن الوضوء خرجت خطايا من جسده ، حتی تخرج من تحت أظفاره " .

^{٨٦}

ژباړه- "څوک چې ښه اودس وکړي ، د هغه گناهونه به د هغه له بدن څخه ووځي، حتی د هغه د نوکانو لاندې به هم راوځي."

٧٢- " إسباغ الوضوء على المكاره ، وإعمال الأقدام إلى المساجد ، وانتظار الصلاة بعد الصلاة

يفعل الخطايا غسلاً " .^{٨٧}

^{٨٣} - البخاري .

^{٨٤} - أحمد | ٥ | ٢٥٠ .

^{٨٥} - صحيح ابن ماجه .

^{٨٦} - مسلم .

^{٨٧} - صحيح الترغيب .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- "په سختۍ کې هم په بشپړه توګه اودس کول، جومات ته تلل، د یو لمانځه وروسته د بل لمانځه انتظار کول گناهونه په بشپړه توګه له منځه وړي."

۷۳- " لا يتوضأ رجل فيحسن وضوءه ، ثم يصلي الصلاة إلا غفر له ما بينه وبين الصلاة التي تليها".^{۸۸}

ژباړه- "هیڅ سړی اودس نه کوي او په ښه توګه یې کوي، بیا لمونځ کوي، مګر دا چې دهغه لمانځه او بل لمانځه ترمنځ گناهونه به یې وبخښل شي."

- (۳۷) په ستونزو کې اودس :

۷۴- " ألا أدلكم على ما يمحو الله به الخطايا ، ويرفع الدرجات ، قالوا : بلى يا رسول الله : قال : إسباغ الوضوء ^(۱) على المكاره . وكثرة الخطا إلى المساجد ، وانتظار الصلاة بعد الصلاة . فذلكم الرباط فذلكم الرباط ".^{۹۰}

ژباړه- "ایا زه تاسو ته هغه څه ونه ښییم چې دهغه په واسطه الله جل جلاله گناهونه له منځه وړي او درجې لوړوي؟" هغوی وویل: "هو، ای د الله رسوله." هغه وویل: "په سختۍ کې هم په بشپړه توګه اودس کول، جوماتونو ته په مکرر ډول تلل او د یو لمانځه وروسته د بل لمانځه انتظار کول. دا د دین ساتنه ده، دا د دین ساتنه (جهاد) دي."

- (۳۸) د اوداسه وروسته د شهادت کلیمه ویل :

۷۵- " من توضأ فأحسن الوضوء ثم قال : أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له ، وأن محمداً عبده ورسوله ، اللهم اجعلني من التوابين ، واجعلني من المتطهرين ، فتحت له أبواب الجنة يدخل من أيها شاء ".^{۹۱}

ژباړه- "څوک چې په ښه توګه اودس وکړي، بیا ووايي، 'زه شاهدي ورکوم چې د الله پرته بل معبود نشته، یوازینی همغه ذات دی، شریک او ساری نلري، او محمد صلی الله علیه وسلم د هغه بنده او رسول دی. ای الله! ما د توبه کوونکو له ډلې څخه وګرځوه او ما د هغو کسانو له ډلې څخه

^{۸۸} - متفق علیه.

(۱) إسباغ الوضوء على المكاره : أي عند المشقة لشدة برد أو لعلة في جسم أو وقت كسل .

^{۹۰} - مسلم.

^{۹۱} - مسلم .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

وگرځوه چې ځانونه پاکوي، 'د هغه لپاره به د جنت دروازې پرانیستل شي، او هغه کولی شي چې له هرې لارې چې وغواړي داخل شي.'

(۳۹) اذان کول :

۷۶- " من أذن اثنتي عشرة سنة ، وجبت له الجنة ، وكتب له بتأذینه في كل يوم ستون حسنة ، وبإقامته ثلاثون حسنة " .^{۹۲}

ژباړه- "څوک چې دولس کاله د لمانځه لپاره اذان وکړي، د هغه لپاره جنت تضمین شوی، او هره ورځ د هغه د اذان لپاره شپيته نیکي لیکل کېږي، او د هغه د اقامت لپاره دیرش نیکي لیکل کېږي."

۷۷- " المؤذن يُغفر له مدى صوته ويشهد له كل رطب يابس .. " .^{۹۳}

ژباړه- " مؤذن ته تر هغه ځایه چې د هغه غبرورسېري گناهونه بخښل کېږي، او هر لوند او وچ شی به د هغه لپاره شاهدي ورکوي."

۷۸- " المؤذن يُغفر له مد صوته ، وأجره مثل أجر من صلى معه " .^{۹۴}

ژباړه- " مؤذن ته د هغه د اذان د غبر تر اندازې پورې گناهونه ښل کېږي، او د هغه ثواب د هغو کسانو د ثواب په شان دی چې د ده په اذان سره لمونځ کوي».

(۴۰) د مؤذن څخه وروسته تکرار کونکی :

۷۹- " من قال حين يسمع المؤذن : أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له ، وأن محمداً عبده ورسوله . رضيت بالله رباً وبمحمد رسولاً وبالإسلام ديناً ، غفر له ذنبه " .^{۹۵}

ژباړه- "څوک چې د اذان د اوریدو په وخت کې ووایي: زه شاهدي ورکوم چې د الله پرته بل معبود نشته، یوازینی، بې شریکه، دی او دا چې محمد صلی الله علیه وسلم د هغه بنده او رسول دی." زه په خپل رب، محمد صلی الله علیه وسلم د خپل رسول او اسلام د خپل دین په توګه خوښ یم. د هغه گناهونه به وبخښل شي."

^{۹۲} - صحيح الجامع.

^{۹۳} - صحيح أبي داود .

^{۹۴} - صحيح الجامع .

^{۹۵} - مسلم .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

۸۰- عن أبي هريرة - رضي الله عنه - قال : كنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم ، فقام بلال ينادي . فلما سكت قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : " من قال مثل ما قال هذا يقيناً دخل الجنة " .^{٩٦}

ژباړه- د ابوهريره رضي الله عنه په روايت ، هغه وويل : "مور د رسول الله صلى الله عليه وسلم سره وو ، كله چې بلال د اذان كولو لپاره پورته شو . " او اذان يې وكړ كله يې چې اذان وكړ ، رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل : "خوك چې په يقين سره هغه څه وو ابي چې هغه يې وايي جنت ته به ننوځي ."

- (٤١) جوماتونه جوړول :

۸۱- " من بنى مسجداً كمفحص قطاة^(٩٧) أو أصغر بنى الله له بيتاً في الجنة " .^{٩٨}

ژباړه- "خوك چې د مرغی د ځالي په اندازه يا له هغه څخه كوچنی جومات جوړ كړي ، الله به د هغه لپاره په جنت كې كور جوړ كړي ."

- (٤٢) د مسواک کارول :

۸۲- " السواك تطهرة للضمرة للرب " .^{٩٩}

ژباړه- "مسواک د خولي پاکوالي اود رب د رضا لپاره دی ."

- (٤٣) د لمانځه لپاره تگ :

۸۳- " من تطهر في بيته ثم مشى إلى بيت من بيوت الله ليقضي فريضة من فرائض الله ، كانت خطواته إحداهما تحط خطيئة ، والأخرى ترفع درجة " .^{١٠٠}

ژباړه- "خوك چې په خپل كور كې اودس وكړي او بيا د فرض لمانځه د اداء كولو لپاره د الله د جوماتونو څخه يوته لاړ شي ، د هغه يوگام به گناه له منځه يوسي او بل به يې درجه لوړه كړي ."

۸۴- " من غدا إلى المسجد وراح أعد الله له في الجنة نزلًا كلما غدا أوراخ " .^{١٠١}

^{٩٦} - صحيح الجامع .

^{٩٧} (٩٧) مفحص قطاة : أي موضعها الذي تجثم فيه . والقطاة نوع من الحمام .

^{٩٨} - صحيح ابن ماجه .

^{٩٩} - إرواء الغليل .

^{١٠٠} - مسلم .

^{١٠١} - البخاري .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- "څوک چې سهار او ماښام جومات ته ځي، الله تعالی به د هغه لپاره په جنت کې ځای چمتو کړي هرکله چې هغه جومات ته ځي یا بیرته راځي."

۸۵- "من خرج من بيته متطهراً إلى صلاة مكتوبة فأجره كأجر المحرم". ۱۰۲

ژباړه- "څوک چې د فرض لمانځه لپاره په پاکوالي سره له کوره ووځي، د هغه اجر به د هغه چا په څیروي چې حج یا عمرې لپاره یې احرام تړلی وي."

۸۶- "بشر المشائين في الظلم إلى المساجد بالنور التام يوم القيامة". ۱۰۳

ژباړه- "هغه کسانو ته چې په تیاره کې جوماتونو ته ځي، د قیامت په ورځ د بشپړې رڼا زيری ورکړی."

- (۴۴) لمونځونه :

۸۷- "إن العبد إذا قام يصلي أتى بذنوبه كلها فوضعت على رأسه وعاتقيه ، فكلما ركع أو سجد تساقطت عنه". ۱۰۴

ژباړه- "کله چې یو بنده د لمانځه لپاره ودریږي، نو د هغه ټول گناهونه راوړل شي، په سر او اوږو یې کېښودل شي. هرکله چې هغه رکوع یا سجده کوي، گناهونه یې ترې توښيږي ."

۸۸- " ما من عبد يسجد لله سجدة إلا كتب الله بها حسنة ، وحط عنه بها سيئة ورفع له بها درجة ، فاستكثروا من السجود". ۱۰۵

ژباړه- "هیڅ بنده نشته چې الله تعالی ته سجده وکړي مگر دا چې الله تعالی د هغه لپاره یوه نیکي لیکي، د هغه یوه بدې له منځه وړي، او د هغه یوه درجه لوړوي." نو ډېرې سجدې وکړی."

۸۹- "إن الصلوات الخمس يذهبن بالذنوب كما يذهب الماء الدرن (۱) ". ۱۰۷

ژباړه- "پنځه وخته لمونځونه گناهونه داسې لرې کوي لکه څنگه چې اوبه خاورې (خیرې) لرې کوي."

۱۰۲- صحیح أبي داود . یعنې: د پاکی په حالت کې د فرض لمونځ لپاره له کوروتل ډېر لوی ثواب لري، لکه د حج پر مهال د محرم حالت.

۱۰۳- صحیح ابن ماجه.

۱۰۴- السلسلة الصحيحة .

۱۰۵- صحیح الجامع .

(۱) الدرن: الوسخ .

۱۰۷- صحیح الجامع .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

۹۰- " من أتم الوضوء كما أمره الله ، فالصلوات المكتوبات كفارات لما بينهن " . ۱۰۸

ژباړه- "چا چې د الله تعالی د امر سره سم اودس وکړ، نو فرض لمونځونه به د هغه گناهونو لپاره کفاره وي چې د دوی ترمنځ شوي دي."

۹۱- " أفضل الصلوات عند الله صلاة الصبح يوم الجمعة في جماعة " . ۱۰۹

ژباړه- "د الله تعالی په وړاندې دغوره لمونځونو څخه د جمعې په ورځ د سهار لمونځ په جماعت سره یې اداء کول دی."

(۴۵) - لمونځ په اول وخت کې اداء کول :

۹۲- " أحب الأعمال إلى الله الصلاة لوقتها ، ثم بر الوالدين ثم الجهاد في سبيل الله " . ۱۱۰

ژباړه- "الله تعالی ته تر ټولو غوره عملونه په اول وخت کې لمونځ کول دي، بیا د مور او پلار د رنډناوې ، بیا د الله تعالی په لاره کې جهاد کول دي."

۹۳- " فإن ربكم يقول : من صلى الصلاة لوقتها ، وحافظ عليها ولم يضيعها استخفافاً بحقها ، فله عليّ عهد أن أدخله الجنة " . ۱۱۱

ژباړه- "ستاسو رب جل جلاله فرمایي: څوک چې لمونځ په خپل ټاکلي وخت کې ادا کړي، هغه وساتي، او د حق د سپکاوي له امله یې له پامه ونه غورځوي، نو ما ورسره ژمنه کړې ده چې زه به یې جنت ته داخل کړم .

(۴۶) - د جماعت لمونځ :

۹۴- " صلاة الرجل في جماعة تزيد على صلاته في بيته وصلاته في سوقه خمساً وعشرين درجة ، وذلك أن أحدكم إذا توضأ فأحسن الوضوء ثم أتى المسجد لا يريد إلا الصلاة ، لم يخط خطوة إلا رفعه الله بها درجة وحط عنه بها خطيئة ، حتى يدخل المسجد ، فإذا دخل المسجد كان في صلاة ما كانت الصلاة تحبسه ، وتصلي الملائكة عليه ما دام في مجلسه الذي يصلي فيه ، يقولون : اللهم اغفر له ، اللهم ارحمه ، اللهم تب عليه ، ما لم يؤذ فيه ، أو يحدث فيه " . ۱۱۲

۱۰۸- مسلم .

۱۰۹- صحيح الجامع .

۱۱۰- متفق عليه .

۱۱۱- إرواء الغليل ۳۸۷ .

۱۱۲- متفق عليه .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- "د یوسړي د جماعت لمونځ د هغه د کورد لمانځه یا په بازار کې د لمانځه څخه پنځه ویشته ځله غوره دی. دا ځکه چې کله ستاسو څخه یو څوک په ښه توګه اودس وکړي ، بیا جومات ته لارښي او د لمانځه پرته د بل څه اراده نلري ، نو هغه یو ګام هم نه پورته کوي پرته لدې چې الله تعالی یې په دې سره یوه درجه لوړه او له هغه څخه ګناه لرې کړي ، تر هغه چې جومات ته ننوځي. کله چې هغه جومات ته ننوځي ، هغه تر هغه وخته پورې په لمانځه کې وي چې لمونځ یې منع نه کړي (څه ستونزه ورته پېښه نشي) ، او ملائکې د هغه لپاره دعا کوي تر هغه چې هغه د لمانځه په ځای کې پاتې شي چې لمونځ په کې کوي ، او ملائکې وایي: "ای الله! ښه ورته وکړه ، ای الله! پر هغه رحم وکړه ، ای الله! توبه یې قبوله کړه ،" تر هغه چې هغه څه زیان ونه رسوي یا بی اودسه نشي .

۹۵- " من صلی لله أربعین يوماً فی جماعة ، یدرک التکبیرة الأولى ، کتب له براءتان ، براءة من النار ، وبراءة من النفاق " .^{۱۱۳}

ژباړه- "څوک چې څلویښت ورځې په جماعت سره د الله تعالی لپاره لمونځ وکړي ، او لومړی تکبیر ووايي ، نو د هغه لپاره به د آزادۍ دوه اعلانونه ولیکل شي: د اورڅخه خلاصون او د منافقت څخه خلاصون."

(۴۷) په لمانځه کې په لومړي صف کې دریدل :

۹۶- " لو تعلمون ما فی الصف الأول لکانت قرعة " .^{۱۱۴}

ژباړه- "که تاسو پوهېدلی چې د لمانځه په لومړي صف کې څومره لوی اجر او فضیلت دی ، نو د هغه د ترلاسه کولو لپاره به مو پچه اچوله" .^{۱۱۵}

(۴۸) "آمین" ویل :

۹۷- " إذا آمن الإمام فأمنوا ، فإنه من وافق تأمينه تأمين الملائكة غفر له ما تقدم من ذنبه " .

^{۱۱۶}

^{۱۱۳} - صحيح الجامع.

^{۱۱۴} - مسلم.

^{۱۱۵} - يعنى كه خلكو د لومړي صف ثواب او ارزښت په رښتيا درك كړى واى ، نو د لومړي صف د ځايونو د محدوديت له امله به يې د ترلاسه كولو لپاره قرعه (پچه) اچوله.

دا د لومړي صف د فضيلت او د جماعت لمانځه ته د ژر حاضرېدو اهميت څرګندوي.

^{۱۱۶} - متفق عليه .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- "کله چې امام "آمین" ووايي، نو "آمین" ووايست، ځکه چې د چا "آمین" د ملائکود "آمین" سره برابرسو، د هغه پخواني گناهونه به ورته وبخښل شي."

- (۴۹) ستاینه :

۹۸- " إذا قال الإمام : سمع الله لمن حمده ، فقولوا : ربنا ولك الحمد . فإنه من وافق قوله قول الملائكة غفرله ما تقدم من ذنبه " . ۱۱۷

ژباړه- رسول الله ﷺ فرمایلي دي:

«کله چې امام ووايي: "سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ"؛ نو تاسو ووايي: "رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ". ځکه که د چا دا وينا د ملائکوله وينا سره برابره شي، د هغه پخواني گناهونه به وبښل شي.»

- (۵۰) جمعه:

۹۹- " من توضأ فأحسن الوضوء ثم أتى الجمعة فاستمع وأنصت غفرله ما بينه وبين الجمعة ، وزيادة ثلاثة أيام " . ۱۱۸

ژباړه- "څوک چې په ښه توګه اودس وکړي ، بيا د جمعي لمانځه ته راشي، په غور سره امام ته غور ونيسي، د هغې او بلې جمعي ترمنځ گناهونه به ورته وبخښل شي، او ددروړځو اضافي گناهونه به هم ورته وبښل شي."

- (۵۱) د جمعي د لمانځه لپاره وختي ورتګ :

۱۰۰- " من غسل يوم الجمعة واغتسل ثم بگرو ابتكر ومشي ولم يركب ، ودنا من الإمام فاستمع ولم يلغ ، كان له بكل خطوة عمل سنة أجر صيامها وقيامها " . ۱۱۹

ژباړه- "څوک چې د جمعي په ورځ اودس وکړي، بيا غسل وکړي، بيا ژر راشي، پيا د ورشي او سپور نه شي، او امام ته نږدې شي، غور ورته ونيسي، او بې گټې خبرې ونه کړي، نو د هرګام په بدل کې به د يوکال روژې او لمانځه ثواب ترلاسه کړي."

۱۰۱- " من اغتسل يوم الجمعة غُسل الجنباتة ثم راح فكَأَنَّمَا قَرَّبَ بدنه ، ومن راح في الساعة الثانية ، فكَأَنَّمَا قَرَّبَ بقرة ، ومن راح في الساعة الثالثة فكَأَنَّمَا قَرَّبَ كبشاً أقرن ، ومن راح في

۱۱۷- البخاري .

۱۱۸- مسلم .

۱۱۹- صحيح الترمذي .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

الساعة الرابعة فكأنما قرَّب دجاجة ، ومن راح في الساعة الخامسة فكأنما قرَّب بيضة فإذا خرج الإمام حضرت الملائكة يستمعون الذكر".^{١٢٠}

ژباړه- "رسول الله ﷺ فرمايلي دي:

"خوک چې د جمعې په ورځ د جنابت د غسل په شان ښه غسل وکړي او بيا د جمعې لمانځه ته ژر ولاړ شي، داسې اجر لري لکه چې یو اوبن یې د الله په لار کې قرباني کړی وي.

او خوک چې په دوهم وخت کې ولاړ شي، داسې دی لکه چې یوه غوا یې قرباني کړې وي.

او خوک چې په درېیم وخت کې ولاړ شي، داسې دی لکه ښکروړپسه یې چې قرباني کړې وي.

او خوک چې په څلورم وخت کې ولاړ شي، داسې دی لکه یوه چرکه یې چې قرباني کړې وي.

او خوک چې په پنځم وخت کې ولاړ شي، داسې دی لکه یوه هکې یې چې صدقه یا قرباني کړې وي.

خو کله چې امام د خطبې لپاره جگ شي ، نو پرېښتې حاضرې تری خطبې او ذکر ته غوږ نیسي".

١٢١

(٥٢) د جمعې په ورځ د دعاگانو د قبلیدو ساعت :

١٠٢- " إن في الجمعة لساعة لا يوافقها مسلم قائم يصلي يسأل الله خيراً إلا أعطاه الله إياه "

١٢٢

ژباړه- "رسول الله ﷺ فرمايلي دي:

"د جمعې په ورځ یوه داسې ځانگړې شیبه شته چې که یو مسلمان په هغه وخت کې په عبادت او

لمانځه بوخت وي او له الله تعالی څخه د خیر کومه غوښتنه وکړي، الله تعالی به یې غوښتنه

قبوله کړي او هغه به ورکړي".^{١٢٣}

١٢٠ - متفق عليه .

١٢١ - لنډ مطلب : هر څومره چې انسان د جمعې لمانځه ته ژر ولاړ شي، هماغومره یې اجر او ثواب زیات وي، او د امام د خطبې له پیل وروسته د ژر راتگ ځانگړی ثواب پای ته رسېږي.

١٢٢ - متفق عليه

١٢٣ - لنډ مطلب : د جمعې په ورځ یو ډېر مبارک وخت شته چې دعا پکې قبلېږي؛ نو مسلمان ته پکار ده چې په دې ورځ زیات عبادت، ذکر او دعا وکړي.

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

- (۵۳) نفلي لمونځونه :

۱۰۳- " صلاة الرجل تطوعاً حيث لا يراه الناس تعدل صلاته عن أعين الناس خمساً وعشرين
١٢٤ "

ژباړه- د انسان نفلي لمونځ په داسې ځای کې چې خلک یې نه ویني، د خلکو په وړاندې له ادا شوي
لمونځ څخه پنځه ویشته چنده زیات فضیلت لري.» ١٢٥

۱۰۴- " رکعتا الفجر خیر من الدنيا وما فيها " . ١٢٦

ژباړه- "د سهار دوه رکعتونه سنت لمونځ له دې دنیا او څه چې پدې دنیا کې دی غوره دی .

۱۰۵- " من ثابر على اثنتي عشرة ركعة في اليوم والليلة دخل الجنة : أربعاً قبل الظهر وركعتين
بعدها ، وركعتين بعد المغرب ، وركعتين بعد العشاء ، وركعتين قبل الفجر " . ١٢٧

ژباړه- " څوک چې په ورځ او شپه کې دولس رکعتونه سنت لمونځ وکړي، جنت ته به ننوځي: څلور د
ماسپښین څخه مخکې او دوه د هغې وروسته، دوه د ماښام څخه وروسته، دوه د ماسخوتن
څخه وروسته، او دوه د سهار څخه مخکې." .

۱۰۶- " من حافظ على أربع ركعات قبل الظهر وأربع بعدها حرّمه الله على النار " . ١٢٨

ژباړه- " څوک چې د ماسپښین څخه مخکې څلور رکعتونه او د هغې څخه وروسته څلور رکعتونه نفل
لمونځ وکړي ، الله تعالی به هغه د اور څخه وساتي . "

۱۰۷- " رحم الله امرأً صلى قبل العصر أربعاً " . ١٢٩

ژباړه- " خدای دې په هغه چا رحم وکړي چې د ماښام لمانځه څخه مخکې څلور رکعتونه نفل
لمونځ کوي." .

١٢٤ - صحيح الجامع .

١٢٥ - يادونه: دا جمله د پټ اوله رڼا څخه لرې نفلي عبادت د فضیلت بیان کوي، يعنې هغه نفلي عبادت چې يوازې د الله تعالی د
رضا لپاره ترسره شي، ډېر زیات ثواب لري.

١٢٦ - مسلم.

١٢٧ - صحيح النسائي.

١٢٨ - صحيح أبي داود .

١٢٩ - صحيح أبي داود .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

- (۵۴) د چاشت لمونځ :

- ۱۰۸- " یصبح علی کل سلامی^(۱) لمن أحدکم صدقة ، فکل تسبیحة صدقة ، وکل تحمیده صدقة ، وکل تهلیلہ صدقة ، وکل تکبیرة صدقة ، وأمر بمعروف صدقة ، ونهی عن المنکر صدقة ، ویجزیء من ذلك رکعتان یرکعهما من الضحیٰ " . ۱۳۱

ژباړه " هر سهار د انسان د بدن د هر بند (مفصل) په بدل کې صدقه لازمېږي. نو هر ځل چې څوک " سبحان الله " ووايي، هغه صدقه ده؛ هر ځل چې " الحمد لله " ووايي، هغه صدقه ده؛ هر ځل چې " لا إله إلا الله " ووايي، هغه صدقه ده؛ او هر ځل چې " الله أكبر " ووايي، هغه هم صدقه ده. همدارنگه د نېکي امر کول صدقه ده او له بدې څخه منع کول هم صدقه ده. او د دغو ټولو بدله د ضحی دوه رکعته لمونځ پوره کوي.»

(۵۵) د شپې لمونځ (قيام الليل) :

- ۱۰۹- " علیکم بقیام الليل ، فإنه دأب الصالحین قبلکم ، وقربة إلى الله تعالى ، ومنهاة عن الإثم ، وتکفیر للسيئات ، ومطرده للداء عن الجسد " . ۱۳۲

ژباړه : « . تاسو ته پکار ده چې د شپې لمونځ وکړئ، ځکه دا د مخکېنيو صالحو خلکو عادت و، د الله تعالی د نزدېتوب وسیله ده، له گناهونو ساتنه کوي، گناهونه پاکوي، او د بدن ناروغی ليرې کوي. »

۱۱۰: إذا أيقظ الرجل أهله من الليل فصليا ، أو صلى رکعتين جميعاً كتباً في الذاکرين والذاکرات " . ۱۳۳

ژباړه « . که یوسړی د شپې په وخت خپله کورنۍ وپښه کړي او ورسره لمونځ وکړي، یا دوه رکعتونه لمونځ وکړي، نو هغه د ټولو ذاکرينو په منځ کې، نارینه او ښځينه دواړو، کې ثبت کېږي.» .

(۱) السلامي : الأنملة من أنامل الأصابع ، وقيل كل عظم مجوف من صغار العظم . والمعنى على كل عظم من عظام ابن آدم صدقة

۱۳۱ - مسلم .

۱۳۲ - مسلم . صحيح الجامع .

۱۳۳ - صحيح الترغيب .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

(۵۶) د سهار له لمانځه وروسته د لمر تر راختلو پورې د الله ذکر:

"-۱۱۱ من صلی الصبح في جماعة، ثم قعد يذكر الله حتى تطلع الشمس. ثم صلی رکعتین ، کانت له كأجر حجة وعمره ، تامة تامة تامة". ۱۳۴

ژباړه: څوک چې د سهار لمونځ په جمع سره ادا کړي، بیا تر لمر ختو پورې د الله ذکر ته کيږي، او وروسته دوه رکعت نفل لمونځ وکړي، نو د هغه لپاره د حج او عمرې ثواب دی چې پوره، پوره، پوره وي.

"-۱۱۲ لأن أقعد مع قوم يذكرون الله من صلاة الغداة حتى تطلع الشمس أحب إليّ من أن أعتق أربعة من ولد إسماعيل". ۱۳۵

ژباړه: دا راته تردې ډېر غوره دي چې له یوې داسې ډلې سره کېږم چې د سهار له لمانځه وروسته تر لمر ختو پورې د الله ذکر کوي، له دې چې د اسماعیل د اولاد څخه څلور کسان آزاد کړم.

(۵۷) د عصر له لمانځه وروسته د لمر تر لوېدو پورې د الله ذکر:

"-۱۱۳ ولأن أقعد مع قوم يذكرون الله من صلاة العصر إلى أن تغرب الشمس أحب إليّ من أن أعتق رقبة". ۱۳۶

ژباړه: دا راته تردې ډېر خوښ دي چې له یوې داسې ډلې سره کېږم چې د عصر له لمانځه وروسته تر لمر لوېدو پورې د الله ذکر کوي، له دې چې یو بڼده آزاد کړم.

- (۵۸) سجده -

۱۱۴ - " ما من عبد يسجد لله سجدة إلا كتب الله له بها حسنة ، ومحى عنه بها سيئة ، ورفع له بها درجة ، فاستكثروا من السجود ". ۱۳۷

۱۳۴ - صحيح الترمذي.

۱۳۵ - صحيح أبي داود.

۱۳۶ - صحيح أبي داود.

۱۳۷ - صحيح ابن ماجه.

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- " هیڅ بنده داسې نه شته چې د الله تعالی لپاره یوه سجده وکړي، مگر دا چې الله تعالی د هغې په بدل کې ورته یوه نېکې وليکي، یوه گناه ترې پاکه کړي، او یوه درجه یې لوړه کړي. نو تاسې دېره سجدې کوئ؟" ۱۳۸

(۵۹) ذکر او تسبیح :

۱۱۵- " أيعجز أحدكم أن يكسب كل يوم ألف حسنة ؟

فسأله سأل من جلسائه : كيف يكسب أحدنا ألف حسنة ؟ قال : يسبح مائة تسبيحه ، فيكتب له ألف حسنة ، أو يحط عنه ألف خطيئة " . ۱۳۹

ژباړه- " ايا له تاسو څخه يو څوک هره ورځ زړنيکې نشي گتلی؟" نو هغه له خپل يو ملگري څخه وپوښتل: "څنگه کولی شي زموږ څخه يو څوک زړنيکې ترلاسه کړي؟" هغه وويل: "هغه څوک چې سل ځله خدای يادوي، زړنيکې به د هغه لپاره وليکل شي، يا به زرگناهونه له هغه څخه پاک شي."

۱۱۶- " كلمتان خفيفتان على اللسان ، ثقيلتان في الميزان ، حبيبتان إلى الرحمن : سبحان الله وبحمده ، سبحان الله العظيم " . ۱۴۰

ژباړه- "دوه جملې په ژبه سپکې دي، په پیمانې کې درنې دي، او الله جل جلاله ته ډیرې گرانې او محبوبې دي: سبحان الله وبحمده ، سبحان الله العظيم .

۱۱۷- " سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر يُغرس لك بكل واحدة شجرة في الجنة " . ۱۴۱

ژباړه- " څوک چې : سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر ووایي نو د هریو لپاره به په جنت کې یوه ونه وکرل شي." .

۱۳۸- دا حدیث د سجدې د فضیلت بیان کوي او مسلمانان هڅوي چې د الله تعالی لپاره زیاتې سجدې وکړي، ځکه هره سجده د ثواب، د گناهونو د بښني او د درجې د لوړوالي سبب ګرځي.

۱۳۹- مسلم.

۱۴۰- صحیح ابن ماجه.

۱۴۱- صحیح ابن ماجه .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

- (۶۰) د مجلس څخه د وتلو په وخت کې د الله تعالی یادونه :

۱۱۸- " من جلس في مجلسه يكثر فيه لغطه فقال قبل أن يقوم من مجلس ذلك سبحانك اللهم وبحمدك أشهد أن لا إله إلا أنت ، أستغفرك وأتوب إليك ، إلا غفر له ما كان في مجلسه ذلك " ۱۴۲ .

ژباړه- " څوک چې په يوه غونډه کې ناست وي او په بې گټې خبرو بوخت وي او له غونډې څخه د وتلو دمخه ووایي ، سبحانک اللهم وبحمدک أشهد أن لا إله إلا أنت ، أستغفرك وأتوب إليك . " هغه څه چې په هغه غونډه کې پېښ شوي وی ورته بخښل کېږي . "

- (۶۱) بخښنه (استغفار) غوښتل :

- قال الله تعالى : ﴿ وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءاً أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُوراً رَحِيماً ﴾ ۱۴۳

ژباړه : او څوک چې کومه بدې وکړي ، يا پر خپل ځان ظلم وکړي ، بيا له الله څخه بښنه وغواړي ، نو الله به ډېر بښونکی او ډېر مهربان ومومي .» ۱۴۴

- ﴿ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ ﴾

ژباړه : او هغه کسان چې کله دوی کوم بد کار وکړي يا پر ځان ظلم وکړي ، نو الله تعالی یادوي {

۱۱۹- طوبی (۴) لمن وجد في صحيفته استغفاراً كثيراً " . ۱۴۶

ژباړه - بختور دی هغه څوک چې په خپل کتاب کې ډېر بخښنه او استغفار ومومي .

۱۲۰- ما من عبد يُذنب ذنباً فيحسن الطهور ، ثم يقوم فيصلي ركعتين ، ثم يستغفر الله - عز وجل - إلا غفر الله له ، ثم قرأ هذه الآية : ﴿ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ ﴾ إلى آخر الآية .

ژباړه- کوم بنده چې گناه وکړي او بيا ځان پاک کړي او اودس وکړي او بيا دوه رکعته لمونځ وکړي ، بيا له الله تعالی څخه بخښنه غواړي ، مگر دا چې الله تعالی به بخښنه ورته وکړي . بيا يې دا آيت

۱۴۲ - صحيح الترمذي .

۱۴۳ - النساء : ۱۱۰ .

۱۴۴ - دا آيت د الله تعالی د پراخ رحمت او مغفرت زيری وړکوي ، چې هر څوک له خپلو گناهونو وروسته په اخلاص توبه او استغفار

وکړي ، الله تعالی يې گناهونه بښي او پرې رحم کوي .

(۴) طوبی : اسم الجنة ، وقيل هي شجرة فيها .

۱۴۶ - صحيح ابن ماجه .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

تلاوت کړ: { او هغه کسان چې کله دوی کوم بد کار وکړي یا پر ځان ظلم وکړي، نو الله تعالی یاد کړي } د آیت تر پایه پورې.

- (۶۲) داقول چې (لا حول ولا قوة إلا بالله) :

۱۲۱- " أكثروا من قول لا حول ولا قوة إلا بالله ، فإنها من كنوز الجنة ". ۱۴۷

ژباړه- "په مکرر ډول ووايه، لا حول ولا قوة إلا بالله ، ځکه چې دا د جنت له خزانو څخه دی."

(۶۳) په پیغمبر صلی الله علیه وسلم باندې درود ویل :

۱۲۲- " من صلى عليّ صلاة واحدة ، صلى الله عليه عشر صلوات ، وحطت عنه عشر خطيئات ، ورفعت له عشر درجات ". ۱۴۸

ژباړه- "څوک چې په ما باندې يو ځل درود ووايي "

" الله تعالی به پرې لس رحمتونه نازل کړي، لس گناهونه به یې له منځه یوسي اولس درجې به یې لوړې کړي."

- (۶۴) روژه :

۱۲۳- الصوم جنة^(۱) یستجن بها العبد من النار". ۱۵۰

ژباړه- روژه هغه ډال دی ( ) چې بنده د اورڅخه ځان پرې ساتي.

۱۲۴- " من صام يوماً في سبيل الله ، باعد الله منه جهنم مسيرة مائة عام ". ۱۵۱

ژباړه- "څوک چې د الله تعالی په لاره کې یوه ورځ روژه ونیسي، الله تعالی به یې د دوزخ څخه د سل کلونو د سفر په واټن سره لرې کړي."

۱۲۵- " من ختم له بصوم يوم محتسباً على الله – عزوجل – دخل الجنة ". ۱۵۲

۱۴۷- صحيح ابن ماجة.

۱۴۸- صحيح النسائي.

(۱) جنة : وقاية

۱۵۰- صحيح الجامع.

۱۵۱- صحيح الجامع.

۱۵۲- السلسلة الصحيحة

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- "څوک چې خپل ژوند د یوې ورځې روژې سره پای ته ورسوي، د الله تعالیٰ څخه د اجر په لټه کې - چې غالب او برتر دی - جنت ته به ننوځي."

(۶۵) د هرې میاشتې درې ورځې روژه نیول :

۱۲۶- " من صام ثلاثة أيام من كل شهر فقد صام الدهر كله ". ۱۵۳

ژباړه- "څوک چې د هرې میاشتې درې ورځې روژه ونیسي، داسې ده لکه چې ټول عمر یې روژه یې نیولې وي."

(۶۶) د رمضان روژه:

۱۲۷- " من صام رمضان إيماناً واحتساباً غُفر له ما تقدم من ذنبه ". ۱۵۴

ژباړه- "څوک چې د ایمان له مخې او د ثواب په نیت د رمضان روژه ونیسي، د هغه پخواني گناهونه به ورته وبخښل شي."

(۶۷) د شوال شپږ ورځې روژې نیول :

۱۲۸- " من صام رمضان ، و أتبعه ستاً من شوال كان كصوم الدهر ". ۱۵۵

ژباړه- "څوک چې د رمضان روژه ونیسي او د شوال شپږ ورځې یې تعقیب کړي، نو دا داسې ده لکه چې ټول عمر یې روژه نیولې وي."

(۶۸) په ژمي کې روژه نیول :

۱۲۹- " الصوم في الشتاء الغنيمه الباردة " ۱۵۶

ژباړه- "د ژمي په روژه نیولو کې لوی اجر دی."

(۶۹) د عرفې او عاشورا د ورځې روژه نیول :

۱۳۰- " من صام يوم عرفة غُفر له سنة أمامه وسنة خلفه ، ومن صام عاشوراء غُفر له سنة ". ۱۵۷

۱۵۷

۱۵۳- صحيح الجامع

۱۵۴- البخاري.

۱۵۵- مسلم .

۱۵۶- السلسلة الصحيحة.

۱۵۷- صحيح الترغيب.

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- "څوک چې د عرفې په ورځ روژه ونیسي، د هغه د تیر او راتلونکي کال گناهونه به وبخښل شي، او څوک چې د عاشورا په ورځ روژه ونیسي، د هغه د راتلونکي کال گناهونه به وبخښل شي."

- (۷۰) په شعبان کې روژه نیول :

۱۳۱- "شعبان بیت رجب ورمضان یغفل الناس عنه ، ترفع فيه الأعمال فأحبُّ أن لا يرفع عملي إلا وأنا صائم" ۱۵۸

ژباړه- "شعبان د رجب او رمضان دویمه میاشت ده، چې خلک یې له پامه غورځوي. په دې میاشت کې اعمال پورته کیږي، نوزه خوښوم چې زما اعمال پداسې وخت کې پورته شي چې زه روژه وم."

- (۷۱) په محرم کې روژه نیول :

۱۳۲- "أفضل الصيام بعد رمضان شهر الله المحرم" ۱۵۹

ژباړه- "له رمضان وروسته غوره روژه د الله د محرم میاشت ده."

- (۷۲) روژه دارته افطار ورکول :

۱۳۳- "من فطر صائماً كان له مثل أجره غير أنه لا ينقص من أجر الصائم شيئاً" ۱۶۰

ژباړه- "څوک چې روژه دارته روژه ماتې ورکړي، د روژه دار په څیر اجر به ولري، پرته له دې چې د روژه دار په اجر کې کوم کمښت راشي."

- (۷۳) پېشمېنی (پېشلمې) :

۱۳۴- "السحور كله بركة فلا تدعوه ، ولو أن يجرع أحدكم جرعة من ماء فإن الله - عز وجل - وملائكته يصلون على المتسحرين" ۱۶۱

۱۵۸- السلسلة الصحيحة.

۱۵۹- مسلم.

۱۶۰- صحيح الجامع.

۱۶۱- صحيح الترغيب .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- "پشلمی په بشپړه توګه برکت لري، نو له دې څخه غفلت مه کوي، حتی که ستاسو څخه یو څوک د اوبویو څاڅکی وڅوري، ځکه چې الله تعالی او د هغه فرښتې په هغو کسانو باندې رحمتونه لیري چې پېشمی کوي."

- (۷۴) د روژې میاشت کې د شپې نفل کول :

۱۳۵- "من قام رمضان إيماناً واحتساباً غفر له ما تقدم من ذنبه".^{۱۶۲}

ژباړه- "څوک چې د ایمان او د ثواب په هیله د روژې په میاشت کې د شپې نفل لمونځ وکړي، د هغه ټول پخواني گناهونه به وبخښل شي."

- (۷۵) د قدر په شپه لمونځ کول :

۱۳۶- "من قام ليلة القدر إيماناً واحتساباً، غفر له ما تقدم من ذنبه".^{۱۶۳}

ژباړه- "څوک چې د قدر په شپه کې د ایمان او د ثواب په هیله نفل لمونځ وکړي، د هغه ټول پخواني گناهونه به وبخښل شي."

- (۷۶) زکات :

۱۳۷- عن عمرو بن مرة الجهني - رضي الله عنه - قال : " جاء رجل من قضاة إلى رسول الله ، صلى الله عليه وسلم فقال : إني شهدت أن لا إله إلا الله ، وأنت رسول الله ، وصليت الصلوات الخمس ، وصمت رمضان وقمته ، وآتيت الزكاة . فقال رسول الله ، صلى الله عليه وسلم : من مات على هذا كان من الصديقين والشهداء".^{۱۶۴}

ژباړه - د عمرو بن مرة الجهني رضي الله عنه په روایت، چې هغه وویل: "د قضاة قبیلې څخه یو سړی رسول الله صلى الله عليه وسلم ته راغی او وپېویل: 'زه شاهدي ورکوم چې له الله تعالی پرته بل معبود نشته او تاسو د الله تعالی رسول یاست، ما پنځه وخته لمونځونه وکړل، ما د رمضان روژه ونيوله او د شپې لمونځونه مې وکړل، او زکات مې ورکړ.' رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمایل: 'څوک چې په دې حالت مړ شي هغه به د صادقانو او شهیدانو څخه وي.'"

^{۱۶۲} - البخاري .

^{۱۶۳} - متفق عليه .

^{۱۶۴} - صحيح الترغيب .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

- (۷۷) زکات الفطر (د فطر صدقه) :

۱۳۸- " صدقة الفطر طهرة للصائم من اللغو والرفث ، طعمة للمساكين " . ۱۶۵

ژباړه- " صدقه الفطر روژه نیوونکی له بی ځایه او فحش خبرو پاکوي، اودا د غربانو لپاره خواره دي. "

- (۷۸) صدقه :

۱۳۹- " الصوم جنة ، والصدقة تطفى الخطيئة كما يطفى الماء النار " ۱۶۶

ژباړه- " روژه ډال ده، او صدقه گناهونه داسې له منځه وړي لکه څنگه چې اوبه اور مړکوي. "

۱۴۰- " عليكم بصدقة السر ، فإنها تطفى غضب الرب عز وجل " ۱۶۷

ژباړه- " تاسو باید پټه صدقه ورکړئ، ځکه چې دا د الله جل جلاله قهر مړکوي. "

- (۷۹) يوه نیکه خبره :

۱۴۱- " اتقوا النار ولو بشق تمره ، فإن لم تجدوا فبكلمة طيبة " . ۱۶۸

ژباړه- " ځانونه د اور څخه وژغورئ، حتی که دا د نیې خرما په صدقې ورکولو سره هم وي. که تاسو دا نشئ موندلی، نو په یوې نیکې خبرې سره. "

- (۸۰) خلکوته شرمه ورسوه :

۱۴۲- " كف شرك عن الناس ، فإنها صدقة منك على نفسك " . ۱۶۹

ژباړه- " خلکوته شراو ضرر مه رسوه ځکه دا ستا لخوا د خپل ځان لپاره صدقه ده .

- (۱۸) حج :

۱۴۳- " من حج فلم يرفث ولم يفسق رجع كيوم ولدته أمه " . ۱۷۰

۱۶۵- صحيح الترغيب.

۱۶۶- صحيح الترغيب .

۱۶۷- صحيح الجامع.

۱۶۸- صحيح الجامع.

۱۶۹- صحيح الجامع.

۱۷۰- البخاري .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- "څوک چې حج وکړي ، فحش خبرې او گناهونه ونه کړي ، هغه به بیرته داسې شي لکه څنگه مورې چې نوی زیربډلی وي."

۱۴۴- "أما خروجك من بيتك تؤم البيت الحرام ، فإن لك بكل وطأة تطؤها راحلتك يكتب الله لك بها حسنة ويمحو عنك بها سيئة . وأما وقوفك بعرفة فإن الله – عزوجل – ينزل إلى السماء الدنيا فيباهي بهم الملائكة ، فيقول هؤلاء عبادي جاءوني شعثاً غبراً من كل فج عميق يرجون ويخافون عذابي ولم يروني فكيف لورأوني ؟ فلو كان عليك مثل رمل عالج أو مثل أيام الدنيا أو مثل قطر السماء ذنوياً غسلها الله عنك ، وأما رميك الجمار فإنه مدخور لك ، وأما حلقك رأسك فإن لك بكل شعرة تسقط حسنة ، فإذا طفت بالبيت خرجت من ذنوبك كيوم ولدتك أمك ."

۱۷۱

ژباړه- "له خپل کورڅخه د حرم په لور ستاد وتلو په اړه ، ستا د هر گام په بدل کې چې ستاسپړلی یې پورته کوي ، الله به تاته یونیک عمل ولیکي او یو بد عمل به دله منځه یوسي."

- په عرفات کې ستا د درېدو په اړه ، الله تعالی به تر ټولو ښکته اسمان ته راکوز شي^{۱۷۲} او د ملائکو په وړاندې به د هغوی په اړه فخر وکړي او به وايي: دا زما بندگان دي چې له هرې لارې لارې څخه راغلي او زما په مخ کې پر اته او په دورو کې ډوب دي ، زما د عذاب دخلاصون په هیله او ویره کې دي ، مگر دوی زه نه یم لیدلی. نو څنگه به واي که دوی زه لیدلی وای؟ حتی که ستا گناهونه د علیج د شگو په اندازه ، یا د دې نړۍ د ورځو په اندازه ، یا د اسمان د باران په اندازه وي ، الله تعالی به هغه له تا څخه ومینځي.

- ستا د جمر اتود تېرو ویشتلو په اړه ، : دا ستا لپاره ذخیره شوی دی.

- ستا د سر خریلو په اړه ، د هر وینسته په بدل کې چې تویېږي ، تاته به یوه نیکی درکړل شي . - نو کله چې ته د بیت الله طواف کوې ، نو تابه له خپلو گناهونو څخه داسې راوباسي لکه په هغه ورځ چې ته خپلې مور زیږولي وې ."

۱۴۵- "الحج المبرور ليس له جزاء إلا الجنة".^{۱۷۳}

۱۷۱ - صحيح الجامع .

۱۷۲ - كما يليق بجلاله :

۱۷۳ - صحيح الجامع .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- "د قبول شوي حج اجر جنت ته ننوتل دي .

- (۸۲) د ذی الحجې د لومړیو لسو ورځو اعمال :

۱۴۶- " ما من أيام العمل الصالح أحب إلى الله فيهن من هذه الأيام يعني عشرة ذي الحجة . قالوا ولا الجهاد في سبيل الله إلا رجلاً خرج بنفسه وماله ثم لم يرجع من ذلك بشيء " ۱۷۴

ژباړه- "داسې ورځې نشته چې نیک عملونه په کې د دې ورځو په پرتله الله ته ډیر محبوب وي ، یعنی د ذی الحجې د لومړیو لسو ورځو . دوی وویل ، "د الله په لاره کې جهاد هم نه دی ، مگر هغه سړي چې له ځان او خپل مال سره بهر (د جهاد میدان ته) ووځي اوله هغې څخه هېڅ شی بیرته را نه وړي .

- (۸۳) عمره :

۱۴۷- " العمرة إلى العمرة كفارة لما بينهما من الذنوب والخطايا " . ۱۷۵

ژباړه- "عمره تر عمرې پورې د هغو گناهونو او سرغړونو کفارو ده چې د دوی ترمنځ شوي وي ."

۱۴۸- " عمرة في رمضان كحجة معي " . ۱۷۶

ژباړه- "په رمضان کې عمره زما سره د حج په څیر ده ."

۱۴۹- " تابعوا بين الحج والعمرة ، فإن متابعتها بينهما تنفي الفقر والذنوب ، كما ينفي الكبر خبث الحديد " . ۱۷۷

ژباړه- "حج او عمره په پرله پسې ډول ترسره کوئ ، ځکه چې دا فقر او گناهونه داسې لرې کوي ، لکه څنګه چې د آهنګر اورد او سپڼې زنگ او ناپاکی پاکوي ."

- (۸۴) د حجر اسود اورکن یمانې لمس کول :

۱۵۰- " إن مسح الحجر الأسود والركن اليماني يحطان الخطايا خطأً " . ۱۷۸

ژباړه- "د حجر اسود اورکن یمانې لمس کول په بشپړه توګه گناهونه لرې کوي ."

۱۷۴- البخاري .

۱۷۵- صحيح الجامع .

۱۷۶- صحيح الجامع .

۱۷۷- السلسلة الصحيحة .

۱۷۸- صحيح الجامع .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

(۸۵) د الله په لاره کې جهاد اورباط :

۱۵۱- لغدوة أوروحة في سبيل الله خير من الدنيا وما فيها . ۱۷۹

ژباړه- د الله په لاره کې سهاريا ماښام جهاد کول له دنيا اوڅه چې په دنيا کې دي غوره دی .

۱۵۲- " من اغبرت قدماه في سبيل الله حرمة الله على النار " . ۱۸۰

ژباړه- "د چا پښې چې د الله په لاره کې سپرې (گردجنې) شي، الله به هغه له اورڅخه وساتي .

۱۵۳- " رباط شهر خير من صيام دهر ، ومن مات مرابطاً في سبيل الله أمن من الفزع الأكبر ،

وغدى عليه برزقه ، وريح من الجنة ويجري عليه أجر المربط ، حتى يبعثه الله " . ۱۸۱

ژباړه- "د يوې مياشتې رباط د ټول عمر روژې نيولو څخه غوره دی . څوک چې د الله تعالی د لارې

په دفاع کې مړ شي ، هغه به له لويې وېرې څخه خوندي وي ، او د هغه له لارې به روزي ورکړل

شي ، او د جنت ساه به ورکړل شي ، او د هغه چا اجر به ورته په دوامدار ډول ورکول کيږي چې د

الله تعالی په لار کې جهاد کوي تر هغه چې الله تعالی يې بيارا ژوندي کړي ."

۱۵۴- " موقف ساعة في سبيل الله ، خير من قيام ليلة القدر عند الحجر الأسود " .

ژباړه- "د الله تعالی په لاره کې يو ساعت ودریدل (جهاد کول) د قدر په شپه د حجر اسود سره

د لمانځه کولو څخه غوره دي ."

(۸۶) د الله تعالی په لاره کې صدقه ورکول :

۱۵۵- " من أنفق نفقة في سبيل الله كتبت له سبعمئة ضعف " . ۱۸۲

ژباړه- "څوک چې د الله تعالی په لاره کې پيسې مصرف کړي ، هغه به اووه سوه ځله وليکل شي ."

۱۵۶- " من جهز غازياً فقد غزا ، ومن خلف غازياً في أهله فقد غزا " . ۱۸۳

ژباړه- "څوک چې يو جنگيالی تجهيز کړي ، هغه جنگيالی دی ، او څوک چې د جنگيالی د کورنۍ پالنه

وکړي ، هغه جنگيالی دی ."

۱۷۹- إرواء الغليل ۲۸۲ .

۱۸۰- إرواء الغليل .

۱۸۱- صحيح الجامع

۱۸۲- صحيح الترمذي .

۱۸۳- مسلم .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

- (۸۷) په سوداګرۍ کې صداقت او امانتداري :

۱۵۷- "التاجر الصدوق الأمين مع النبيين والصديقين والشهداء". ۱۸۴

ژباړه- "رښتیني او امانتدار سوداګر به د پیغمبرانو، صدیقینو او شهیدانو سره وي."

۱۵۸- "البيعان بالخيار ما لم يتفرقا ، فإن صدقا وبينا لهما في بيعهما . وإن كذبا وكتما مُحقت بركة بيعهما". ۱۸۵

ژباړه- "د معاملې دواړه خواوې اختیار لري چې تړون لغوه کړي تر هغه چې دوی جلا شوي نه وي. که دوی رښتیني وي او خپله معامله یو بل ته بیان کړي، نو که دوی دروغ ووایي او یو څه پټ کړي، نو د دوی د معاملې برکت به ضایع شي."

۱۵۹- "أدخل الله رجلاً الجنة كان سهلاً ، بائعاً ومشترياً". ۱۸۶

ژباړه- "الله به هغه سړی جنت ته داخل کړي چې آرام وي، دواړه که پیروونکی وي او یا پلورونکی."

- (۸۸) د ناروغ پوښتنه کول :

۱۶۰- "ما من رجل يعود مريضاً ممسياً ، إلا خرج معه سبعون ألف ملك يستغفرون له حتى يصبح ، ومن أتاه مصباحاً خرج معه سبعون ألف ملك يستغفرون له حتى يمسي". ۱۸۷

ژباړه- "هیڅ سړی نشته چې ماښام د ناروغ پوښتنه وکړي مګر دا چې او یا زره فرښتې به ورسره وي، تر سهار پورې به د هغه لپاره بخښنه غواړي. او څوک چې سهار د مریض پوښتنه وکړي، او یا زره فرښتې به ورسره وي، تر ماښام پورې به د هغه لپاره بخښنه غواړي."

- (۸۹) د جنازې لمونځ او د جنازې وروسته دمړي دفن کول :

۱۶۱- "من شهد الجنازة حتى يُصلي عليها فله قيراط . ومن شهدا حتى تُدفن فله قيراطان". (مثل : وما القيراطان ؟) قال : مثل الجبلين العظيمين". ۱۸۸

۱۸۴ - صحيح الترمذي.

۱۸۵ - البخاري.

۱۸۶ - صحيح النسائي .

۱۸۷ - صحيح الجامع.

۱۸۸ - مسلم.

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

ژباړه- "څوک چې په جنازه کې گډون وکړي تر هغه چې د جنازې لمونځ وشي، هغه ته یو قیراط اجر او ثواب ورکول کیږي. څوک چې په جنازه کې گډون وکړي تر هغه چې مړی ښخ شي، هغه ته دوه قیراطه ورکول کیږي." (لکه: دوه قیراطه څه دي؟) رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل : "لکه دوه لوی غرونه."

- (۹۰) د مړي مینځل او کفن ورکول :

۱۶۲- " من غسل میتاً فستره ، ستره الله من الذنوب ، ومن كفنه ، كساه الله من السندس "

۱۸۹

ژباړه- "چا چې مړی ومینځه او کوم ناخوښه څه یې ترې ولیدل او بیا یې پټ کړل ، د هغه گناهونه به الله جل جلاله پټي کړي."

چا چې مړي ته کفن ورکړ ، الله به هغه ته د ښکلو وړېښمو جامې ورواغوندي."

- (۹۱) د مصیبت لپاره د اجر غوښتل :

۱۶۳- " يقول الله عزوجل : ابن آدم إن صبرت واحتسبت عند الصدمة الأولى ، لم أرض لك ثواباً دون الجنة " . ۱۹۰

ژباړه- "الله تعالی فرمایي: ای د آدم زوی، که ته صبر وکړي او په لومړي ټکان کې د خپل زیان لپاره اجر و غواړي، زه به ستا لپاره له جنت څخه کم اجر ونه منم."

- (۹۲) د مړي له خوا صدقه ورکول او د څښلو لپاره د اوبو برابرولو فضیلت :

۱۶۴- " عن سعيد بن عبادة – رضي الله عنه – أنه قال : يا رسول الله إن أمَّ سعد ماتت فأئِي الصدقة أفضل ؟ قال : الماء : قال : فحفر بئراً وقال : هذه لأمَّ سعد " . ۱۹۱

ژباړه- "د سعيد بن عبادة رضي الله عنه په روایت - چې هغه وویل: ای د الله رسوله، ام سعد مړه شوې ده، نو کومه صدقه غوره ده؟ هغه وویل: اوبه." نو هغه یوه څاه وکینده او وپي ویل: دا د ام سعد لپاره ده."

۱۸۹- صحیح الجامع .

۱۹۰- صحیح ابن ماجه.

۱۹۱- صحیح ابن ماجه.

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو لارښود

- (۹۳) په غیاب کې مسلمان ورورته دعا کول :

۱۶۵- " دعوة المرء المسلم لأخيه بظهر الغيب مستجابة ، عند رأس ملك موكل كلما دعا لأخيه بخير قال الملك الموكل به آمين ولك بمثل ". ۱۹۲

ژباړه - "د یو مسلمان دعا د خپل ورور لپاره د هغه په غیاب کې قبلېږي دده ترسړپورې مقرره شوې فرشته موجوده وي. هرکله چې هغه د خپل ورور لپاره د خیر دعا کوي، نو هغه ټاکل شوې فرشته وایي: 'آمین، اوستا لپاره د هم همداسې' وي .

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

پایله

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين.

أما بعد:

-نو بېشکه اسلام د رحمت، هدايت او اسانتيا دين دی. د دې دين دروازې د توپې پر وړاندې هېڅکله نه دي تړل شوې، او د گناهونو مغفرت يې په يوه لاره محدود کړی نه دی، بلکې خپلو بنده گانوته يې د نېکو اعمالو او طاعت پراخه لارې پرانستې دي، خو هر انسان وکولای شي په هر وخت او هر حال کې خپل ځان د الله تعالی پر لور راستون کړي، هر څومره هم چې د هغه گناهونه ډېر يا لوی وي.

-الله تعالی په خپل پاک قرآن کریم کې څرگنده کړې چې رحمت يې پراخ دی، او د خپلو بندگانو توبه مې، لکه څنگه چې فرمایي:

﴿وايې: ای زما بندگانو چې پر ځان مو ظلم کړی، د الله د رحمت څخه مه مایوسېږئ! بېشکه الله ټولې گناهونه بښي.﴾

-دا یو لوی الهي اعلان دی چې ښکاره کوي د امید دروازه همیشه پرانستې ده، او هر انسان که په گناه کې ولوېږي هم د الله تعالی پر لور راستنېدو لار هېڅکله تړل شوې نه ده، تر څو چې زړه ژوندی وي او نفس د توپې او راگرځېدو لپاره چمتو وي.

-هغه څه چې په دې تحقیق کې د گناهونو دکفارې لارې بیان شوي، لکه توبه، ذکر، علم، لمونځ، صدقه، ښه اخلاق، د خلکو خدمت او نورې نېکې چارې، دا ټول د دې دين د پراخوالي، بشپړتیا او د ژوند د ټولو اړخونو د شاملیدو څرگند ثبوت دی.

-دغه نېکې چارې یوازې د اخرت د نجات سبب نه گرځي، بلکې د انسان په دنیاوي ژوند کې هم اغېز لري، ژوند يې آرام، مطمئن، په سکون او بااخلاقه کوي، او د زړه داخلي سکون، ښه چلند او سمه کړنلاره وربښي.

-اصلي مسلمان هغه دی چې د خپل رب عبادت وکړي، ښه اخلاق ولري، نورو ته گټه ورسوي، او د ځان او ټولني اصلاح لپاره هڅه وکړي، خود الله تعالی درحمت وروگرځي .

-نسأل الله تعالی أن يجعل أعمالنا خالصةً لوجهه الكريم، وأن يتقبل منا صالح الأعمال، ويغفر لنا الذنوب والآثام، ويجعلنا من التوابين والمتطهرين.

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

وصلی الله علی سیدنا محمد وعلی آله وصحبه أجمعین.

په درنښت

محمد بشیر مدني

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

د حواشیو جدول

پښتو ژباړه

عربي اصطلاح

د اور (دوزخ) څخه وېرول

التخويف من النار

د اوبسانو هغه ماده چې امیندواره وي

خلفات

د ذلت او سپکاوي حالت ته رسول، خوارول

رغم أنفه

په سختۍ او تکلیف کې هم پوره اودس کول (لکه په سره هوا یا

إسباغ الوضوء علی

ناروغۍ کې)

المکاره

د قضا مرغۍ د کېناستو ځای

مفحص قطة

چټلي، کثافت

الدرن

د گوتې بندونه؛ د انسان د هډوکو هر کوچنی بند

السلامي

د جنت نوم، یا د جنت یوه لویه ونه

طوبی

ساتنه، سپر، حفاظت

جنة

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

د منابعو او مصادر و فهرست

نمبر	کتاب	مؤلف	محقق / مصحح	خپړندوی	یادښت
1	قرآن کریم	—	—	—	—
2	إرواء الغلیل	محمد ناصرالدين الألباني	الألباني	المکتب الإسلامي / دارالمعارف (ببلا بېلې نسخې)	—
3	السلسلة الصحيحة	محمد ناصرالدين الألباني	الألباني	مکتبة المعارف / دارالمعارف	—
4	صحيح مسلم	الإمام مسلم بن الحجاج (ت ۲۶۱ هـ)	—	دار طوق النجاة / دار إحياء التراث	—
5	صحيح ابن ماجه	محمد ناصرالدين الألباني (تصحيح)	الألباني	—	—
6	صحيح أبي داود	محمد ناصرالدين الألباني (تصحيح)	الألباني	دار السلام / مکتبة المعارف	—
7	صحيح البخاري	الإمام محمد بن إسماعيل البخاري (ت ۲۵۶ هـ)	—	دار طوق النجاة / دار السلام	—
8	صحيح الترغيب والترهيب	محمد ناصرالدين الألباني	الألباني	مکتبة المعارف / دار السلام	—
9	صحيح الترمذي	محمد ناصرالدين الألباني (تصحيح)	الألباني	دار السلام	—
10	صحيح الجامع الصغير	محمد ناصرالدين الألباني	الألباني	مکتبة الإسلامی / دارالمعارف	—

دگناهونو دکفارو او نیکو اعمالو

لارښود

نمبر	کتاب	مؤلف	محقق / مصحح	خپرندوی	یادښت
11	صحيح النسائي	محمد ناصرالدين الألباني (تصحیح)	الألباني	دار السلام	
12	مسند الإمام أحمد	الإمام أحمد بن حنبل (ت ٢٤١هـ)	شعيب الأرناؤوط (تحقيق)	مؤسسة الرسالة	

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English